

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

4-hasabos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.

Nyúttér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1909.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, június 10.

Mai számunk főbb közleményei:

Arad jótévedőjének emléke.
Rehabilitált iskolafelügyelő.
Egyezség a Spitzer-örökösökkel.
Az autobusz garázs.
Szobaleányból orléum művésznő.
Felsőbb lányok vizitjei.
Fedák Sári bécsi színházigazgató lesz.
Haverda Mariska és az ügyvédek.
Vlad Aurélné a győri államfőháznál.
Vadász Forgách gróf nagykövet ellen.
Egy bohém flu öngyilkossága.
A szatmári nábob környezete.

Néma hazaszeretet.

Arad, június 9.

Zászlórudba nem szoktak politikai nyilatkozatokat szögezni. Még kevésbé alkalmas ez az avult, szinte kenetes formáság arra, hogy valaki önmagának rajzát terítse az aranyhimes selyem mellé. De így történt ez Komáromban, a református ifjúsági egyesület lobogója avatásánál. Tisza István gróf ezzel ütötte le az ünnepi kalapácsot: „Szeresd a hazát, de ne mondd.”

Máskor, mástól, más körülmények között egészen elveszett volna ez a jelige-özönben, a melyek az ilyen zászlóünnepet elborítják. Hirtelenében nem is jut eszünkbe, hogy költői idézet, hogy valaha Vörösmartynál tanultuk. Ezt Vörösmarty egészen másként értette, mondotta, az ő idejében ez egészen másként hangzott. Mert ez a mondás, ez az idézet a vallomása,

a maga életleírása annak, aki egy zászlószöveget kísért vele. Ezzel a mondással Tisza István a maga lelkét tárta ki.

Szeresd a hazát és ne mondd. Anynyitféle módon magyarázzák, hogy mi a haza; hát még annak a módját, hogy a hazát miként kell szeretni. Vért ontani, a háborúk mézarszékre járni nem kell a hazáért. De e nélkül is szerét teheti a kubikos, aki nek mindene a talicskája és a milliomos. Tisza István tudta a hazát szeretni, a maga különös, ridegnek tetsző, büszke szeretetével, amelynek csak cselekedetei vannak, édesgetése nincsen. Az anyákat sokszor megtéveszti a külső, ahogy a gyermekeik érzelme megnyilatkozik. Az egyik ki nem fog az áradozó csókból, a cirógatásból, a becézgetésből; a másik a kézesókot is csak futóan adja. S idők multával kiderül, hogy az édeskedő gyermek önző, örökség-éhes, a másik, a rideg pedig a maga falatját is az anyának kínálja.

Tisza István se becézte a hazát, sőt talán gyöngédtelen is volt, amikor beteges illúzióit szemére vetette. És a haza megtudta, meglátta, megismerte, hogy ő igazán szerette. Ő maga sohase említette ezt a szeretetet; akkor se, amikor a jogainkba avatkozó osztrák miniszterelnököt olyan önérzettel utasította vissza, amígőre nem volt példa. Nem szólt a haza szeretetéről, amikor kieszközölte az

uralkodónál, hogy az első nagy szabadságharc vezére, a fejedelem és bujdosó társainak holttestét hazahozzák, emlékükről a gyalázó törvényt letöröljék. S mikor becsmérelték, gyalázták, a hazához való hűlenséggel vádolták, a nevét a császárimádás eszméjével egyformának tették, amikor botránykő volt, amelyben mindenki beléakadhatott: soha, egy szóval se mentegette, nem igazolgatta, nem erősítette a hazaszeretetét. Pártját fölégette, magát élve eltemette, anélkül, hogy bárki azt hallotta volna tőle: „a hazáért teszem.”

S azóta, azalatt, mennyit és milyen sok formában említették, koptatták a hazát, a haza szeretetét? Láttuk a versengést: melyik a hazafiasabb, a leg-hazafiasabb? S hallottuk a hazaszeretetet emlegetni, amikor a tények nem mindig hasonlítottak arra, amit mondtak. Minek végig idézni a politika krónikáját, száz botlását, következtelenségét! De mindenik attól dörögött: a haza érdeke kívánja ezt s mi, igen, a haza érdekét képviseljük. Aki pedig nem úgy gondolkodik mint mi, az hazafiatlan. A hazát csak úgy lehet szeretni, a hogy miszeretjük. Sőt: a hazát csak mi szeretjük.

Mikorra a komáromi zászlószentelés esik, akkor egészen elveszett az ereje, büne, sőt a hite is ezeknek az öblös mondásoknak. Fásult a nemzet. A haza: csak politikát jelent előtte, a politikát pedig nem szereti.

A Sass Dénes tragikuma.

Írta: Koncz Ákos.

A Borhydiék zsúrján együtt volt az egész kisvárosi társaság. A háziasszony végtelen szíveséggel fogadta vendégeit, akik, megvallva az igazat, az ő magas műveltségének még a nyomába sem léphettek. Ennek dacára otthonosan érezték magukat, mert Borhydinének minden vendégéhez volt néhány magas szava.

Mig az asszonyok a szalonban csevegtek, addig a férfiak a pipázószobában politizáltak, de amikor Sass Dénes, a kis városban állomásozó huszárkapitány is közejük telepedett, áttértek a beszéd az asszonyokra. A társaság szinte leste a kapitány ajkairól a szót, ez azonban most az egyszer nem a szokott vidámsággal lépett cimborái közé, hanem belevetvén magát a nagy angolokba, rágyújtott és almodozva nézegette a kékes füstkarakákat, unottan hallgatva a Bászok Géza kalandjait, amelyeknek csak tizedrésze volt ugyan igaz, de amelyeket oly ügyesen tudott kiszínezni, hogy szinte valóságnak vették az elmondott történeteket.

Nincs is szebb a fiatalságnál, jegyezte meg a kissé kopaszodó házigazda. Nem törődik a holnappal, hanem szedi a ma virágait. Mi ellenben öregek már csak a pohár mellett maradunk ugye édes Dénesem és gondolkozunk az elmúlt napok felett. Azaz mit mondok, te még fiatal vagy, mert nem verted magad a házaset igájába, én azonban, meg itt többen

tele vagyunk az étellel és maholnap nem tudunk örülni a legszebb asszony látásán sem.

Sass Dénes keserűen mosolygott és aztán így szólt: Az élet még akkor is szép, ha mindennap csalódunk. Én is voltam már a tulvilági élet küszöbén, agyamhoz is emeltem a fegyvert, azonban egy édes, szelíd arc tűnik felém és kiejtettem a feledés eszközét kezemből. Igaz, hogy azóta nem hiszek az asszonyoknak. Elbolondozom velük, kacagok a bohóságukon csak azért, hogy elfeledjem azt a sebet, amelyet az ütött a szívemen, akit a világon legjobban szerettem. Na de elmúlt, vége van.

Borhidy benézett a szomszéd szalonba, mely üres volt. Az asszonyok a kertbe mentek. A házigazda csakhamar visszatért a férfiak közé és megkérte Sass Dénest, mondaná el élete tragédiáját.

Es Sass Dénes új szivarra gyújtva a következőket mondta el barátainak:

Télvíz idején egy kis városba vezényelték századomat. A parancs kiadása után valószínűszen elkeseredtünk. Mit fogunk csinálni abban az unalmas fészekben, ahová még az újság is harmadnap érkezik? Elmélkedésre azonban nem sok idő maradt, mert másnap indultunk és én mérgemben még a legkedvesebb házaimtól sem búcsúztam el, mert attól tartottam, hogy katonai létemre sirva fakadok, már pedig Sass Dénest senki se lássa pityeregni.

A valóság még képzeletünket is felülmúlta. Szakadó esőben érkezünk meg, mikor is az őrmester jelentette, hogy a legénység el van

szállásolva, de a tiszt uraknak az az egynehány uri család nem tud lakást adni. Nem volt mit tenni, hanem tisztársaimmal beszállottunk a város rozoga fogadójaiba, ahol még azon este elhatároztuk, hogy nem fogunk látogatásra menni sehova, nem jelenünk meg az esetleges piknikeken és batyubálokon.

Mint mindenütt a vidéken, úgy itt is az a néhány uri ember, esténként a fogadóba jött össze sörözni, így hát szinte lehetetlen volt a helyi intelligenciával meg nem ismerkedni. Jó, kisvárosi fiúk voltak, akik nyitott szájjal hallgatták azokat a dolgokat, amiket a fővárosi életéről beszéltünk. Ekközben poharaztunk es per tu lettünk az urakkal. Néha-néha, mikor a sok italtól bizalmasabb lett a szív, egyik-másik megkérdezte, hogy miért nem teszünk látogatásokat. Különösen Szőke Tamás járásbíró évődött velünk, ránk fogva, hogy félünk az asszonyoktól. Addig, addig csalogattak és hívogattak bennünket az urak, hogy egy szombat parancsban Bumbesa Arnold kapitány kiadta, hogy másnap, azaz vasárnap a tisztikar látogatást tesz az uri házaknál.

Akkortájt neveztek ki főhadnagynak, talán kárpótlásul, mert nem voltam soros, — hogy ebbe az istentől elhagyott fészékbe parancsoltak. Még mindig fájlaltam a fővárosi életet és egy csöpp kedvem sem volt a muskátli virág ablakok belső titkait megismerni. Na de el nem maradhattam és a másik vasárnap katonas rövidséggel végiglátogattuk a kisvárosi maroknyi intelligenciáját, teljesen elrontva

Beteg, sorvadásos állapot ez. Mert, akármilyen kozmopolita, modern valaki, kell valami közösségnek lennie számára, a melyhez ragaszkodik, a melynek sorsával törődik, a melynek sorsában a maga javát, vagy rosszát tekinti, s a szerint dolgozik, áldoz érte. Talán meg is lehetne újra szeretni ezt a hazát, csak a módját is elülről kellene kezdeni. Nem emlegetni. Ha a magyar melleket nem vernék annyira, s ha a szív alattuk annál jobban megtenné a kötelességét.

Arad jótevőjének emléke.

Spitzer Ignác utca.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 9.

Ma kínálkozott alkalom, hogy a törvényhatósági bizottság lerója egy részét annak az elismerésnek és hálának, melylyel nagynevű örökhagyójának, Spitzer Ignác emlékének tartozik. A törvényhatósági bizottsági közgyűlés természetesen egyhangulag járult hozzá azokhoz a javaslatokhoz, melyeket Varjassy Lajos polgármester terjesztett elő. A közgyűlés jegyzőkönyvében fejezi ki a bőkezű adakozó elhunyt feletti részvétét és a Nádor-utcát a jótevőjének nevével ékesíti.

Napirend előtt, miután az elnöklő Károlyi Gyula gróf főispán megnyitotta az ülést, szólasra emelkedett a polgármester, hogy bejelentse Spitzer Ignác halálát.

— Az embernek legszebb erénye az — ugymond — ha felebarátainak sorsán enyhíteni, azoknak fájó sebeit bekötözni, nekik szenvedéseikben vigaszt és gyógyulást nyújtani igyekszik. A mai anyagias korszakban, midőn mindenki összes vágyainak kielégítéséért küzd, ritkaság számba mennék azok az emberek, akik önmagukat korlátozzák igényeik kielégítésében azért, hogy munkásságuk, szorgalmuk és takarékságuk gyümölcseit mások élvezhék. Ilyen önzetlen, önmagával szemben takarékos, szenvedő embertársaival szemben nagylelkű ember volt néhai Spitzer Ignác, törvényhatósági bizottságunknak több mint 30 éven át volt buzgó tagja, aki szorgalmasan összegyűjtött vagyonának tekinté-

lyes részét városunk közönségének, tisztán emberbaráti célra, felekezetre való tekintet nélkül egy modern kórház létesítésére hagyományozta.

Méltó reá, hogy emléket megörizzük s mindig kegyelettel emlékezzünk meg egy oly férfiról, aki saját önzetlensége árán akarta szenvedő embertársainak sorsát enyhíteni. Indítványozom, hogy Spitzer Ignác elhunyt felett a törvényhatósági bizottság részvétét nyilvánítsa és annak a jegyzőkönyvben kifejezést adjon.

A főispán határozatilag mondotta ki, hogy a közgyűlés egyhangulag fogadta el a javaslatot.

Kádas Kálmán főjegyző állott fel szólásra és a polgármesteri jelentés kapesán olvasta fel azt az indítványt, melyet az Aradi Közlöny már ismertetett és amelylyel a közgyűlés egyhangu határozata folytán a Nádor-utcát, ahol az a menház áll, melyről az örökhagyó örök időkre gondoskodott, az ő nevével Spitzer Ignác-utcának fognak nevezni.

Rehabilitált iskolafelügyelő.

Megszüntetett nyomozás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 9

Kovács Vince aradi iskolafelügyelő húzamosabb idő óta alaptalan megtámadtatásnak volt kitéve, sőt röpirat is jelent meg ellene. Mikor a budapesti bizonyítvány hamisítások ügye napirenden volt, Kovács Vincét ellenségei ebbe is bele igyekeztek keverni. Az ügy utóbbi része most került befejezés alá, még pedig Kovács Vince fényes rehabilitálásával. Az ügyészség nemcsak megszüntette a meghurcolt iskolafelügyelő ellen a nyomozást, hanem azt is kimondotta, hogy az ellene felhozott vádak teljesen alaptalanok. Az ügy előzményeiről alábbi tudósításunkat adjuk:

Kovács Ferenc aradi községi tanító 1907-ben és 1908-ban egy-egy röpiratot írt, amelyekben Kovács Vince polgári iskolai tanárt súlyos vádakkal támadta meg.

Kovács Vince már az első röpirat megjelenése után kérte felettes hatóságát: tegye vizsgálat tárgyává a vádak és indítsa meg ellene a vizsgálatot. Az iskolaszék 1907. évi augusztus hónapban megtartott ülésén tárgyalta a

kérdést s miután a beszerzett hivatalos okmányokból és jelentésekből meggyőződött a Kovács Ferenc által elmondott vádak alaptalan-ságáról: Kovács Vince ellen a vizsgálatot nem rendelte el, hanem úgy tanította, valamint társadalmi működése iránt elismerését, egyéniségével szemben bizalmának adott kifejezést.

Az 1908-ban megjelent röpirat után Kovács Vince öngazolás végett ismét önmaga ellen a fegyelmi vizsgálat megindítását kérelmezte. A közigazgatási bizottság a kérelmet teljesítette; a fegyelmi vizsgálatot szabályszerűen lefolytatta és Károlyi Gyula gróf főispán elnöke alatt ítéletét meghozta, amely ítélet a röpiratban elmondott összes vádakát teljesen alaptalan valótlan-ságoknak nyilvánította és Kovács Vince megtámadott becsületének a legteljesebb elégtételt szolgáltatva. Az ítélet ellen senki sem felebbezett, az jogerőre emelkedett.

A röpiratban elmondott összes vádakra kiterjesztett fegyelmi vizsgálat nyomán hozott felmentő, illetőleg beszüntető jogerős ítélet dacára Kovács Ferenc községi tanító röpiratait felküldötte a budapesti bizonyítvány hamisítási ügyben elrendelt nyomozást vezető Sándor László székesfővárosi rendőrkapitánynak két levélben és egy táviratban kérve őt: jöjjön le Aradra, mert „Aradon is van polgári iskolai bizonyítvány panama és Kovács Vince polgári iskolai tanító a szállító.” Sándor László rendőrkapitány Kovács Ferenc röpiratait és feljelentő leveleit áttette a budapesti kir. ügyészséghez, az pedig 64181—1908. k. ü. sz. alatt — illetékességi helyére — az aradi kir. ügyészséghez küldte le.

Az aradi kir. ügyészség ezen ügyre vonatkozólag a nyomozatot elrendelte. A vizsgálóbíró és járásbírák által megejtett nyomozat után, melynek során úgy Kovács Ferenc községi tanító, mint feljelentő, valamint a ténybeli tanúk ki lettek hallgatva. Kovács Ferenc a bíróság előtt történt kihallgatása alkalmával maga is kijelentette, hogy az általa „felsorolt összes esetek közül egyetlen egyről sem bir közvetlen tudomással, azt mind csak hallomásból tudja.” A felsorolt eseteket azonban a kir. ügyészség ennek dacára bűnügyi nyomozat tárgyává tette.

Kovács Vince által állítólag megsarolt

gyomroma a hájas és tepertős pogácsákkal, melyekkel valóságosan agyontömött bennünket a magyaros szivesség.

Mikor ebéd után a szobámban a tapasztalatok felett gondolkodtam, határozottan kivált a látott asszonyok és leányok közül Szőke Tamásné, a járásbíró felesége. Szinte nem illett abba az ensembléba, amelybe végzete helyezte. Én úgy éreztem, hogy ez az asszony még a fővárosban is megtévesztené az elméket. Sikkes, szép és okos asszony volt, egész lényé gyöngéd. Fogorai vakító fehérséggel mosolyogtak ki szép metszésű piros ajkai közül, gyönyörű termete, ébenfekete haja, sötétén árnyalt beszédes szemei mind, mind lebillincseltek az embert.

Mikor mindezeket végigsiklottam, boldos fővel már is úgy éreztem, hogy szerelmes vagyok abba az asszonyba és hogy ez a szép teremtes lesz az én végzetem.

Mi természetesebb, mint az, hogy az illendőség megszabta idő után gyakran megfordultam a Szőke Tamás házánál.

A vasárnapokat rendszeren ott töltöttem és napról-napra jobban és jobban érdeklődtem a szép Bella iránt. Egyszer aztán az ötödik héten, magam sem tudom hogyan, szerelmet váltottam neki.

Soha, de soha nem feledem el azt a fájdalmas vonást, mely ebben a pillanatban mintegy odatapadt a Bella arcára. Néhány másodpercig merően rám nézett és aztán így szólt szelíden:

— Főhadnagy ur! Ön — ugylátom — eddig olyan körben mozgott, ahol a nők erényét nem

hiszik, vagy legalább is kinevetik. Különben nem tette volna azt, amit tett. Nem nehezteltek, de barátságunknak vége. Én becsületes asszony vagyok, az akarok maradni nemcsak önmagam szemében, de a világ előtt is. Nekem uram van, két gyermekem és ezek szerint kötelességeim is vannak nemcsak magammal, de velők szemben is. Ön művelt ember és meg fog érteni. Vallomását, melyet fiatal szíve hajtott felém, mert talán én szebb vagyok, mint a többi asszony, felejtsem el. Isten önnel — édes főhadnagy ur, mert mennem kell a gyermekeimhez.

És evvel lassu, vontatott lépéssel, mintha még mondani akart volna valamit, eltűnt a szomszédos szoba ajtaján...

Amint az esthomályban lelki vigasznak közepete a vendégfogadó felé tartottam, magam is beláttam, hogy halálos meggondolatlanságot követtem el, mikor egy becsületes asszony erényére tűztem ki a célt. Szégyeltem magamat is magam előtt és még ugyanazon este írtam ezredparancsnokomnak, hogy helyeztessen át máshová, mert az itteni levegő aláásta egészségemet. Más utam nem volt, mert nem akartam Szőke Tamásné kitenni elmaradásomért a kisvárosi szóbeszédnek.

Három nap múlva megjött áthelyeztetésem és anélkül, hogy búcsút vettem volna a családektól, elutaztam.

Egyenesen hazamentem az édes anyámhoz, akinek büszkesége én voltam. És mikor keltére ölelt, mintha csak a szememből olvasta volna ki szomorúságomat, leültetett maga mellé

és megfogva kezemet, az édes anyai szív méhetetlen gyöngédségével vallatni kezdett. *Is én vallottam...* Elmondtam mindent, úgy amint történt. Aztán csönd lett. Azután felállott, az ablakhoz ment, talán csak azért, hogy könnyeit letörölje, de a másik percben ismét ott ült mellettem és így szólt lágyan, édesen, szeretettel:

— Édes fiam! Ti egy olyan világban éitek, mely nem igen tesz különbséget asszony és asszony között. De nem ti vagytok a hibásak, hanem a kor, mely a nőt játékszernek tekinti. Csalogatós ruhátok, hamar lobbanó szívetek tetszenek a könnyelmű asszonyoknak és mikor egy-egy tiszta nőre akadtok és hódítási szándékokat meghiusul, szerencsétlenné érzitek magatokat. Én ellenben büszke vagyok arra az asszonyra, aki nem akar végze és játékot játszani. Feleség és anya Megértette kötelességét... Egyebet nem tehetett. Áldja meg az ur Isten. Mert édes fiam, ha ti tudnátok, hogy egy tévedt asszony az önbeismerés pillanatában mily égő könnyekkel siratja tiszta otthonának romjait, jobban megbecsülnétek a nő gyengeségét. Feledd el tehát azt a jó, becsületes asszonyt, vagy emléket, mint tiszta tanulságot: zárd a szivedbe és kérd az Istent, hogy majd ha feleséged lesz és gyermekek vesznek körül és életed boldogítója ilyen kísértésnek lesz kitéve, a lelke legyen olyan erős és tiszta, mint Belláé.

Mint eltikkadt virágra a harmat hűs cseppje, oly jólesően hullottak édes anyám vigasztaló

egyének, mint tanuk, a bíróság által kihallgatván, mindegyike azt vallotta: „*hogy Kovács Vince sem vizsgálért, sem más címen soha pénzt, vagy más jutalmat nem kért, nem kapott s teljesen valótlank Kovács Ferenc által hallott dolgok reájuk vonatkozólag.*”

A bíróság a tanuk vallomásaiból, valamint a bekért iratokból megállapította, hogy a magánvizsgálatok mindenkor az utasításoknak megfelelően tartattak meg és hogy azokon sem Kovács Vince, sem más tanár ott elnézést, kedvezést, vagy bármi más szabálytalanságot nem gyakorolt és a vizsgálati rendtartási szabályok szerint nem gyakorolhatott.

A kir. ügyészség 9694—1909. k. ü. sz. alatt hozott megszüntető határozat indokolásának befejező része a következő:

„Ki lettek hallgatva a nyomozat során ugyancsak bíróság előtt mindazon tanuk, akik a Kovács Ferenc hallomása szerint — általa idő és személyek szerint megjelölni sem tudott esetekben — a Kovács Vince szabálytalan eljárásáról felvilágosítást adhatnak és akiknek a vallomásától esetleg eredmény volt várható. Ezek közül azonban egy sem tud megjelölni olyan konkrét esetet és személyeket, amikor s a kiknek érdekében Kovács Vince, mint polgári iskolai tanár pénzért vagy más jutalomért bizonyítványt szerzett volna, annak szerzésére vállalkozott volna, vagy hogy pénzért vagy más jutalomért közbejárások, elnézések, kedvezések, eslekvések vagy mulasztások által mint tanár a hivatali kötelességeit megszegte volna és így a Kovács Ferenc által hallott dolgok a legcsekélyebb bizonyítékokkal sincsenek támogatva vagy valószínűsítve, sőt a nyomozat eredménye szerint azok légből kapott koholmányok, miért is a nyomozatot — bizonyítékok teljes hiánya miatt — meg kellett szüntetnem.” Az ügyészség vezetője: Szakoleczay Lajos.

TANÜGY.

(—) Érettségi a reáliskolában. Tegnap értek véget az aradi főreáliskolában az érettségi vizsgálatok. A matura, melyen Dzsida Ottó kaposvári főgimnáziumi igazgató elnökölt, a következő eredménnyel végződött: *Jelesen érettek*: Eckhardt Sándor, Pécseli Béla. Jó

érett: Fényes Andor, Földesi Ferenc, Lengyel Imre, Szeneszi Kálmán, Wolf Manó. *Erettek*: Czedik Zoltán, Grósz Andor, Gyulai Ferenc, Kardos László, Koch Károly, Molnár Dezső, Nagy Sándor, Sármezey Miklós és Vásárhelyi Sándor.

Egyezés a Spitzer-örökösökkel.

Hat százalékos kvóta.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 9.

A mai közgyűlés legérdekesebb eseménye mindenesetre az, hogy Aradvárosa egyezséget kötött néhai Spitzer Ignác törvényes örökösével, özv. Förster Károlyné szül. Spitzer Bettyvel és így per nélkül jut mindkét fél az örökség birtokába. A gyors és elég elfogadható eredményért elsősorban Jegessy Károly dr. alügyészt illeti az elismerés. Jegessy dr. a városatyák tegnapi előértekezletének felkérése folytán ma egész délelőtt tárgyalta Mittler Izidor dr.-ral, a törvényes örökös ügyvédjével, a kit sikerült meggyőznie arról, hogy a város jogainak teljes tudatában, csupán azért hajlandó az egyezésre, mert egy hosszadalmas pert akar elkerülni. Ezért és csakis ezért egyezkedik a város. Az örökösök jogi képviselője erre elállt a 15 százalékos követeléstől és csupán egy százalékkal kért többet, mint amennyit a jogügyi bizottság javaslatba hozott. Miután a törvényhatósági bizottság Jegessy javaslatára elfogadta ezt az ajánlatot, az egyezés immár perfektnek tekinthető.

Az alügyész előadása.

Jegessy Károly dr. alügyész részletesen ismertette a Spitzer-féle örökség ügyében a törvényes örökösök beadványát, amelyet az Aradi Közlöny egész terjedelmében közölt és amelynek végső konklúziója az, hogy az örökösök hajlandók a városnak jutó örökség 15 százaléka ellenében elállani a pertől. Ezután a jogügyi bizottság ama javaslatát ismertette Jegessy, amely szerint a város egyezzen ki öt százalékkal Spitzer Bettyvel és gyermekeivel. Noha a városnak nincs mit aggódnia a per kimenetelétől, mondja a jogügyi bizottság, sőt a város közönségét egy esetleges per kedvező kimenetele előnyökkel kecsegteti, mégis egy hosszadalmas aktus elkerülése céljából elfogadásra ajánlja az egyezésre irányuló javaslatot. Ez volt a véleménye a tegnapi előértekezleten jelen-

volt városatyáknak is és megbízták őt, hogy lépjen érintkezésbe a törvényes örökösök képviselőjével, Mittler Izidor dr.-ral.

Tárgyalás az örökösök képviselőjével.

Ma eleget is tett ennek a megbízatásnak. Mittler, aki igazolta, hogy korlátlan megbízatást kapott Spitzer Bettytől, kijelentette, hogy a jogügyi bizottság álláspontját elfogadja ugyan, de a följánlott öt százalékot kevesli és legalább tíz százalékot kér. Jegessy Károly azonban hosszabb érvelés után meggyőzte Mittlert arról, hogy helyesebben teszi, ha megelégszik egy kisebb összeggel, miután tíz százalékot a törvényhatósági bizottság tagjai — a hangulat után ítélve — úgy sem szavaznak meg. Mittler átlátta az alügyész érveinek helyességét és végül is arra a kedvező megállapodásra jutott, hogy a város 40.000 koronát fizet a törvényes örökösnek, Spitzer Bettynek, aki ennek ellenében aláírja a lemondó nyilatkozatot. Ez az összeg a városnak jutó rész hat százalékat teszi ki, abban az esetben pedig, ha a városra nem 650.000, hanem 700.000 korona jutna, csak öt és fél százalékat. Szóval csupán egy százalék a differencia a jogügyi bizottság által javaslatba hozott összeg és az egyezségi tárgyalás eredménye között. Jegessy ezért javaslatba hozta az ajánlat elfogadását.

A közgyűlés tagjai Jegessy Károly dr. fejtegetéseit élénk helyeslésekkel kísérték és nagy figyelemmel hallgatták meg annak az okiratnak szövegét, amelyben az osztályegyezség perfektuálva van és amelyet már a legközelebbi napokban aláír özv. Förster Károlyné, szül. Spitzer Betty, mint néhai Spitzer Ignác törvényes örököse. Az egyezés szövege így hangzik:

Az egyezés.

Az Aradon 1909. évi május hó 22-ik napján elhalt Spitzer Ignác volt aradi lakos az Aradon 1906. október 24-én, 1907. november 23-án és 1908. április 16-án kelt, az aradi kir. járásbíró által 1909. május 24-én kihirdetett végrendeleteiben általános örökösévé Arad szab. kir. város közönségét, illetőleg az ez által létesítendő alapítványt tette meg.

Végrendelet nem léteben felmenők, leszármazók és hitvestárs hátrahagyása nélkül elhalt örökhagyó után törvényes oldalági örökösödés jogcímén örökhagyónak egyetlen testvére, özv. Förster Károlyné, szül. Spitzer Betty birna a hagyatéokra kizárólagos igényével.

Megállapítottatik tehát, hogy a jelen hagyatéki ügyben örökösökként egyedül csak Arad szab. kir. város közönsége, mint végrendeleti és özv. Förster Károlyné szül. Spitzer Betty mint végrendelet nem léte esetében törvényes örökös vannak érdekelve, akik a következő osztályegyezséget kötik:

szavai lelkemre. Magam is beláttam, hogy Bella helyesen cselekedett, mikor eltávolított magát től. Sokáig, nagyon sokáig tartott, míg végre az idő elmossa szép arcát lelkemről.

Öt év múlva szomorú híreket hallottam Szőke Tanásék felől. Két viruló szép gyermeküket elragadta a halál. Egy napon, majdnem ugyanazon órában hervadt el a két virág. És mintha a férj és feleség lelke között csakis ez a két gyermek tartotta volna fel az összekötő kapcsot, a temetés után a helyett, hogy egymás vigasztalására siettek volna, elhidegültek egymástól. E naptól kezdve idegen utakon jártak. Végre elszakadtak. Bella hazament szüleihez, Szőke Tamás pedig bánatában nemsokára meghalt.

Az eset után édes anyám, aki betegeskedett az egész télen, arra kért, hogy menjek el vele pár hétre a fürdőbe. Ohajtása parancs volt és én elkísértem. Itt aztán többekkel megismerkedtünk és édes anyámnak különösen megtetszett egy szép szomorú asszony, ki a vendégháza leánykori nevén jegyezte be magát. Szereday Margitot az anyám valóban a szívébe vette és annyira megnyerte a szomorú asszony bizalmát, hogy egy este, míg én billiárdoztam, elbeszélte egész életét.

Mikor szobánkba értünk, az édes anyám maga mellé ültetett és így szólt:

— Nem is képezed, hogy ki ez az én kedves kis barátném.

— Dehogyan nem jó anyám, hiszen bemutatnám neki és én tudom, hogy ő Szereday Margit.

— Hallgass ide csak fiam, elbeszélem neked az ő fiatal életének történetét. Igen érdekes és szomorú történet.

— Hallgatlak, felelém és anyám így beszélt:

— Szereday Margit még 17 éves sem volt, mikor férjhez ment Bánd Imréhez, aki szolgabíró volt a vidéken. Nagy hozományt vitt az ura házába, fényesen, nagy lábon éltek, de Margit már az első hetek után érezte, hogy az ura nem érzi jól magát körében. De nem szólt, hanem várakozott, majd később kutatni kezdett, hogy vajon micsoda gát emelkedik közöttük. Nemsokára tudomására jött, hogy az ura őt egy férjes nővel, a járásbíró feleségével megcsalja.

Összeomlott körülötte a világ és szemrehányást tett az urának. Bánd Imre mindent tagadott és hogy megnyugtassa őt, csakugyan nem járt többé a járásbíróhoz. Margit azt hitte, hogy vége a viszonyoknak és talán eszé ágába sem jut tovább kételkedni, ha véletlenül egy az urának címzett levél nem jut kezébe. A levélben ez állott: Boldog vagyok, kis fiam éppen olyan mint te vagy. Az uram holnap több napra elutazik, látogass meg és csókold meg a gyermekünket.

Margit be sem várta az ura hazajövetelét, hanem ott hagyta az urát. Imre érezve bűnöségét és felesége hajthatatlan akarát, nem is kísérelte meg őt visszahívni. Hanem annál

sűrűbben járt a gyermeke anyjához, aki a más felesége volt. Aztán ismét lett egy gyerek és a járásbíró kitörő örömeiben nem vette észre azt, hogy a barátai a háta mögött kinevetik és sajnálják.

Ámde az Isten a bűnös szerelmet megboszulja és elvette mind a két gyermeket — végzé anyám a történetet.

Aztán fejemre tette bársonyos puha kezét és így folytatta:

— Fiam! — tudod, hogy ki volt ez az asszony?

— Tudom, tudom, — feleltem fájdalmasan. Szőke Tamásné, az, akit én oly sokáig szerettem.

— Azért mondtam el neked a Margit vallomását édes fiam, hogy most már verd ki fejedből ennek a rossz asszonynak a képét és emlékét.

— Ugy teszek anyám — feleltem — és megcsókoltam az engem féltő áldott kezét — kitámolyogtam szobámba.

Leborultam a kerevetre és sirtam, mint a gyermek. . .

Aztán magam sem tudom, hogy történt, de arra emlékezem, hogy utitáskámból kivettem tisztí pisztolyomat és készültem a halálra. Már homlokomnak volt a cső irányozva, mikor talán valami balsejtelemről üzetve benyitott anyám.

A fentebb hivatkozott mind három végrendeletben foglalt intézkedések és illetőleg a szerződő feleket megillető és terhelő jogok, kötelezettségek és feltételek egyébkénti változtatlan épségben és hatályban fentartása mellett Arad szab. kir. város kötelezi magát özv. Fischer Károlyné, szül. Spitzer Bettynek az örökhagyó, annak hagyatéka és jogutóda ellenében fennálló, minden néven nevezendő és így különösen örökösödési és hagyományozási igényeinek teljes és végleges kielégítéséül a neki jutandó örökrészből annak tényleges folyósítása időpontjában egyszer s mindenkorra, kamatmentesen, 40.000, azaz negyvenezer koronát és ugyanattól az időponttól kezdve a végrendeletben szabályozott feltételek mellett és alatt a végrendeletben megállapított évi 30.000 korona életjáradék helyett félévenként előre 9000, azaz kilencezer koronás félévi részletekben életfogytiglani és évi 18.000, azaz tizennyolcezer korona életjáradékot megfizetni.

Viszont özv. Förster Károlyné szül. Spitzer Betty kijelenti, hogy Arad szab. kir. város közönsége részéről vele szemben vállalt fenti kötelezettség által összes az örökhagyó, annak hagyatéka és jogutóda ellenében fennálló, minden néven nevezendő és így különösen örökösödési és hagyományozási igényeire nézve teljesen és véglegesen kielégítve van s a végrendeletileg javára biztosított évi 20.000 korona életjáradéknak évi 2000 koronát kitévő részéről ezennel jog- és végérvényesen lemond.

A végrendeletben foglalt az az intézkedés, hogy özv. Förster Károlyné szül. Spitzer Betty csakis életjáradéka után fizeti az örökösödési illetéket, változtatlan épségében fentartatik. Függetlenül arra, hogy Förster Károlyné szül. Spitzer Betty az örökhagyó pótvégrendelete 14. pontjának k) alpontjában előírt, azt a nyilatkozatot, amely szerint kijelenti, hogy örökhagyó mind a három végrendeletét változtatlanul elfogadja s az azokban foglalt és reá vonatkozó intézkedések által magát összes igényeire nézve kielégítettnek tekinti, egyidejűleg kiállította s így eme nyilatkozat, valamint a jelenlegi osztályegyezség között ellenmondás forog fenn, a szerződő felek megállapítják:

a) hogy ha és amennyiben a jelenlegi osztályegyezség az illetékes felsőbb hatóságok által jóváhagyatik, ez esetben az előző nyilatkozat a jelen osztályegyezségben foglalt módosítással feltétlenül kötelezőnek tekintendő;

b) hogy ha és amennyiben a jelen osztályegyezség felsőbb hatóságilag jóvá nem hagyatik, özv. Förster Károlyné szül. Spitzer Bettynek jogában áll az előző nyilatkozatot vagy fenntartani vagy visszavonni;

c) hogy a nyilatkozat visszavonása esetén Arad szab. kir. város közönsége a nyilatkoza-

tot özv. Förster Károlyné szül. Spitzer Betty ellen felhasználni avagy érvényesíteni nem jogosult;

d) hogy azonban ebben az esetben a jelenlegi osztályegyezség mindkét félre nézve hatálytalanná válván, Arad szab. kir. város közönsége fentartja magának a jogot, hogy a pótvégrendeletben szabályozott, a végrendeletek megtámadása esetére javára biztosított kedvezményes jogot érvényesítse.

A közgyűlés Jegessy Károly dr. javaslatát egyhangulag elfogadta és Múlek Lajos dr. indítványára köszönetet szavazott Jegessy Károly dr. alügyésznek azért a valóban elismerésre méltó munkásságért, amelyet ebben az ügyben kifejtett. Ilyképen, ha csak felebbezés nem érkezik be, harminc nap múlva jogerőre emelkedik a határozat és a város per nélkül jut birtokába az örökségnek.

Az autobusz gárázs.

A Westinghouse társaság építi.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 9.

A közgyűlés tárgysorozatot a törvényhatósági bizottság ugyaszólván vita nélkül, a tanácsi javaslatok értelmében intézte el. Alig volt ellenvetése csak egy váresatyának is. El is végezte három óra alatt az egész penzumot a közgyűlés és ebbe a horribilis időbe belemérendő az a félóra is, melyet az autobusz gárázs építésének kérdésével töltött el a közgyűlés. Az autobusz az egyetlen izgató szer, amely vitatkozó kedvet önt a nyári hőségben ülésző gyülekezetbe.

De a tanácsnak ebben is szerencséje van. Nem tud olyan rossz javaslatot a közgyűlés elé terjeszteni — az autobuszra vonatkozólag értendő ez — amit a törvényhatóság ne akceptálna.

Anélkül, hogy a közgyűlés tisztán látna a lepergett egy esztendő után is, vajjon a városnak ez a vállalata aktív vagy passzív, minden alkalommal újabb és újabb terheket kell a polgárságnak miatta magára vállalni.

Ma a gárázs kérdésével jött a közgyűlés elé a tanács. Mint megírtuk, az aradi Westinghouse társaság tett erre vonatkozólag ajánlatot. Hajlandó a maga gárázsában elhelyezni a gépkocsikat, fűteni világítani az épületet négyezer korona bérért. A kezelés mellett szükséges javításokért járó árakat külön számítja fel, azonkívül a rezsie költségek egy részének megtérítését kéri és tíz évre szóló szerződést óhajtat.

A tanács pártolólágg terjesztette be a pozíciókat.

De erős ellenzőre talált a javaslat Steiner Józsefben. Két indítványa is volt.

— Legjobban szeretné, ha elhalasztanák az egész gárázs-ügyet, — ugymond — mert a lovasutat ugyanis nem sokára aktualissá teszi a vilamos vasut építésének kérdését s akkor nem célszerű tíz évre terhes szerződést kötni. Ha a közgyűlés nem akarná bevárni a lovasuti kérdés megoldását és elvetné a halasztó indítványt, akkor azt javasolja, hogy a társaság ajánlatát ne fogadja el. Tiltakozik az ellen, hogy egy fél év előtt körülbelül kétezer korona költséggel berendezett gárázst becsukjanak és bért fizessenek. Ha már kell egy épület, akkor építsen a város maga, mert ezzel még pénzt is takarít. A javítási munkátot végezze a műszaki személyzet.

A polgármester melegen pártolta a tanácsi javaslatot, mert ebben látja a garanciát arra, hogy a gépkocsik legalább tíz évig lesznek használható állapotban. A társaság ezért garanciát vállalt.

Magyari Ferenc szintén a tanács javaslata ellen foglalt állást, mert meggyőződése szerint a kocsik négy év múltán ócskavas közé kerülnek s a város nagy kárt szenvedne a tíz éves szerződéssel.

Somló Armin dr. már kegyesebb volt a gépkocsikkal szemben. Ő hat évre taksálta az életüket, de ennek fejében azt kérte, hogy a szerződésben mondassék ki, hogy az üzem megszűnésekor a város a társasággal kötött szerződés alól szabadul.

Mandl Vilmos dr. üzleti szempontból ellenzi a tíz éves szerződést. Nem ismeri a vál-

lalat mérlegét s azért nem vállalhat újabb megterhelést.

Szathmáry Károly műszaki szempontból felvilágosító felszólalása után a közgyűlés a tanács javaslatát emelte határozattá.

Szobaleányból orfeum művésznő.

Az „orosz” táncosnő multja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 9.

Ugyan kinek jutna eszébe a lenge-orfeum-deszkákon brillírozó istennők multja iránt érdeklődni. Az illúzió jótékony, rózsaszínű fátyola takarja azokat a kalandokat, a melyeket a bájosan elpiruló, bokorugró ruhájú művésznő még az ismeretlenség szomorú korszakában átélt. Bizonyos, hogy a legnagyobb ritkaságok közé tartozik, ha az angol szüzek szigorú kiasztromából kerül a szubrett a brettli-re, de hiába. a tapasztalat azt mutatja, hogy még a füstös levegőjű, léha és cinikus orfeumok publikuma is tele van valami ködös és megmagyarázhatatlan romantikával. Jól esik mindenkinek abban a szentimentalizmusban ringatózni, hogy a divák nem közönséges földi lények, hanem direkt valami csodás művészet világából valók.

Igy például — mint nagyváradi tudósítónk jelenti — egészen szombatig vad lelkesedéssel tapsolt a Royal-cabaret műértő közönsége a Bartakoff orosz csoportnak. Hatalmas, domboru mellű férfi, szenvedélyes, kacagó tekintetű nő és két fiatal leány voltak az orosz csoport tagjai. Különösen az egyik leány hódította meg a tomboló publikumot. Varázslatosan tüzes, érzéki tánca, perzselő fekete szemel lázba hoztak a legeinikusabb nézőt is. És habár ezt senki sem mondta, az orfeum romantika lassan behálózta a szíveket és lassanként már csak a címről is elterjedt az a vélemény, hogy a Bartakoff csoport fellépte valóságos világprodukción és az oroszok, akik a kozákok nemzeti táncait eredeti tüzzel és virtuozitással lejtik el, Moszkva, Pétervár, Páris és New-York színpadán már rendkívüli babérokat arattak.

Ezt a gyönyörű romantikát kegyetlenül és könyörtelenül megtépázta egy nagyváradi fiatalember, aki legjobb és legmegbízhatóbb kritikusa az orfeum atrakcióknak. Addig tapsolt a gyönyörű volga-melléki tündérének, míg hirtelen ráismert. Felismerte, hogy a fiatal hölgy lakott már egyszer Nagyváradon és akkor is meghódította a férfi-szíveket. Akkor azonban nem volt művésznő, sokkal konzervatívabb, polgárisabb foglalkozást űzött: szobaleány volt egyik nagyváradi uri családnál.

A lepel lehullott és a felfedezés bombaként hatott. Szétfoszlott a romantika és többé senkisé nem hitt az orosz csoport művészetében. S habár talán még több tüzzel lejtették a szláv táncokat, a legmerészebb fordulatok és legtüzezebb mosolyok sem hatottak. Ugyan, hiszen csak egy sikkes szobaleány...

Szomorú a történet vége, a kabarét igazgatósága belátta, hogy az orosz csoport fellépte többé nem egzotikus, vonzó műsorszám. Röviden és egyszerűen négy napi honorariumot kifizetett az oroszoknak és érzékeny bucsut vett tőlük.

A körösparti orosz kisasszony azonban most még egy bravurt csinált. Bagazolta, hogy legalább is olyan jó jogász, mint muszka. Beperelte az iparhatóságnál az egész kabarét. Es a tárgyaláson olyan hatalmas perbeszédet tartott, amelyet számos fiatal ügyvéd megirigyelhet. Kifejtette, hogy ő már két év óta artistanő és senkinek semmi köze a multjához. Ami pedig az orosz elnevezést illeti, az nem a hazájára, hanem a táncaira vonatkozik. Azok pedig oro-

— Mit akarsz cselekedni te boldogtalan — sikoltott és én elejtettem a fégyvert.

— Meg akarok halni, hogy megőrizzem eszményemet — mintegy félálomban.

— Fiam! — becsületes asszonyért kötelessége meghalni egy férfinak de becsületért soha. És itt hagynál engem betegen egyedül én fiam, én büszkeségem.

Nem, nem, te nem fogsz meghalni sem most, sem a jövőben önkézed által. Lásd letérdelek előtted, az anya könyörög a fia előtt. Igérd meg nekem és esküdjél meg ebben a szomorú percben az édesanyád becsületére, hogy nem teszed kárt sohasem magadban. Add vissza nyugodalmamat, édes jó fiam és én melletted maradok lelkemmel, ha meghalok is.

És én megesküdtem az édes anyám becsületére...

Azóta tíz év elmúlt, a szent asszonyt, jó anyámat eltemettem. Volt azóta sok szomorú napom. Néha-néha úgy éreztem, hogy talán tudnék szeretni egy asszonyt, de mikor a Szőke Tamásné szép arca megjelent képzeletben, eltűnt minden érzés a szívemből. Igen, barátim, Sass Dénes nem tud hinni az asszonyi szív szerelmében...

Az asszonyok éppen e pillanatban röppennek be mosolyogva, nevetgélve, csevegve a férfiak közé... Sass Dénes mintha kifáradt volna a vallomásban, möhön itta ki a Borhidya által felé nyújtott pohár tartalmát...

szok, ezt kész tanukkal, szakértőkkel igazolni. Tehát az igazgatóság jogtalanul bocsájtotta el őket és kártérítéssel tartozik.

A rendőrhivatalnak egyelőre elhalasztotta a tárgyalást és most állítólag a rendőrség összes jogtudós hivatalnokai ünnödnék a fogós jogi probléma megoldása fölött.

Vlád Aurélné a győri államfogházban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 9.

Vlád Anica asszony, Vlád Aurél orsz. képviselő felesége, — mint tudósítónk jelenti — június 15-én reggel az igazságügyminiszter rendeletére jelentkezik a győri kir. ügyészségen, hogy a győri fogház államfogházi alosztályának egy hónapig vendége legyen.

Vlád Aurélné ügye már országos ügy lett. Magyar nemzeti ügy és lovagiasságunk ügye. Azzá tették Herczeg Ferenc és az Az újság akciója, mely arra irányult, hogy Vlád Anica asszonynak ezt a büntetést kegyelemből elengedjék. A magyar államnak nincs szüksége női foglyokra. Magyar törvények erejét nem a nemzetiségi asszonyokkal szemben kell éreztetni, hogy az ő csinált mártíromságuk annál élesebb eszköze legyen a nemzetiségi izgatásoknak.

Vlád Anica asszonynyal a magyar lovagiasságot csukják be a győri fogházba. A magyar nyelvnek és a magyar állameszmének ugyan mindegy, miként vélekedik róla valamilyen iskolai vizsgálaton Vlád Aurélné, de hogy egy román asszonyt a magyar állam egy hónapra fogolylyá tesz, amiért román gyermekek magyar imádkozását kifogásolta, ennél erősebb fegyvert miből nem adhattunk a nemzetiségi izgatásoknak.

Sokáig volt kétséges, — mint azt megírtuk — hogy hol ülje le büntetését az első női államfogoly. Sem Vácon, sem Szegeden nincs hely és nincs is berendezkedés női államfogoly befogadására. Az igazságügyminiszter most döntött. Vlád Anica asszonyt beutalta a győri fogházban levő államfogházba.

A győri hatalmas fogházépületben csak nemrégiben rendeztek be helyiségeket államfogolyok céljaira. A győri államfogházat nemzetiségi foglyok befogadására szánták és első nemzetiségi államfogolya lesz Vlád Anica asszony.

Az első női államfogoly nem öreg oláh asszony. Vlád Aurélné husz éves, szépséges, temperamentumos asszony, az utóbbinak különben államfogházbüntetése a legjobb bizonyítéka.

Június 15-én reggel jelentkezik Győrött Fischer Gyula dr. kir. ügyésznél Vlád Aurélné, hogy leülje büntetését. Szívesen jön a fogházba, azt hiszi és azt hirdeti, hogy nemzetiségi meggyőződéseért szenved. Hát szenvedni nem fog tulságosan, annyi bizonyos. Fischer Gyula dr. egyike a leglovagiasabb magyar ügyészeknek és valószínűleg lesz gondja rá, hogy a román „izgató” jól érezze magát a mártíromságban. Vlád Anicát a román nemzetiségi képviselők elkísérik a győri fogház kapujáig.

Vlád Aurélné ujabban arra kérte az igazságügyminisztert, engedné meg, hogy büntetését Déván ülhesse le. A miniszter erről még nem döntött.

AZ ARADI KÖZLÖNY TELEFONSZÁMAI:

Szerkesztőség — — — — — 357

Kiadóhivatal és hirdetési osztály — 151

A király a függetlenségi kormány ellen.

Kossuth a kihallgatásáról. — Az intéző bizottság ülése.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, június 9.

Kossuth Ferenc ma délelőtt tizenegy órára összehívta a függetlenségi párt intéző bizottságát és ott hivatalosan is kijelentette, hogy a király nem bizza meg a függetlenségi pártot a kormányzással. A bizottságban beható vita fejlődött ki, de a miniszterelnök tárgyalni akart kollégájával és azért holnapra maradt a vita folytatása. A párt vezetői a kibontakozás akadályait elháríthatónak tartják és biznak abban, hogy a királyt sikerül megnyerniük álláspontjuk részére. A függetlenségi pártban azonban ma este már azt is hangoztatták, hogy a párt érvényesülésének útját Andrássy és Wekerle állják. Erről a szenzációsnak mondható összejegyzetéről lapunk más helyén tudósítunk.

Érdekes jelenség, hogy az intéző bizottságban elhangzottakról csak a 67-es esti lapoknak volt tudósításuk.

Ma érkezett híreink ezek:

Apponyi — Kossuthnál.

Apponyi Albert gróf kultuszminiszter — mint budapesti tudósítónk jelenti — ma délelőtt meglátogatta Kossuthot a kereskedelmi minisztériumban és vele hosszasan tanácskozott. Délben a függetlenségi párt intéző bizottsága Kossuth elnöklésével ülést tartott.

Kossuth beszámol az audienciáról.

— Az intéző-bizottság ülése. —

Budapesti tudósítónk jelenti: A függetlenségi párt intéző bizottsága a kereskedelemügyi minisztériumban ma délből 12 órakor ülést tartott. Az ülésen jelen voltak: Kossuth Ferenc, Apponyi Albert gróf, Justh Gyula, Batthyány Tivadar gróf, Csizmazia Endre, Désy Zoltán, Földes Béla, Gaál Sándor, Hoitsy Pál, Holló Lajos, Kmety Károly, Leszkay Gyula, Meskó László, Mérai Lajos, Okolicsányi László, Rátkay László, Sághy Gyula, Szathmáry Mór, Tóth János és Vison-tai Soma. Nem jött el az ülésre: Günther Antal, Mezőfi Béla, Barabás Béla, Bizony Akos, Bethlen István gróf és Eitner Zsigmond.

Az első szónok Kossuth Ferenc volt, aki a király audienciájáról feszült figyelem mellett a következőket mondotta:

(Kossuth beszéde.)

— Tegnapi kihallgatásomon tisztán és kizárólag a függetlenségi pártot képviseltem és mint a függetlenségi párt elnöke beszéltem a királlyal. A király nagy figyelemmel hallgatott végig. Elmondottam az uralkodónak, hogy a parlament többségében, a 48-as pártban megvan a kibontakozásra való akarat. Előfeltétele azonban a helyzetből való kibontakozásnak az, ha teljesedik a függetlenségi pártnak az a programja, amiről a törvényhozásnak most kell intézkednie, értvén alatta az önálló bank felállítását. A király szemrehányással illetett,

hogy a mostani kormányzati többség a paktumban vállalt választói törvényjavaslatot nem intézte el. Utalt a korábbi audienciára, amelyen úgy nekem, valamint Apponyi Albertnek is megmondotta, hogy bár elismeri a magyar nemzetnek az önálló bankhoz való jogát, még sem volna abban a helyzetben, hogy egy erre vonatkozó javaslatot hozzájáruljon. A király arra utasított, hogy keressünk módot a válságból való kibontakozásra, olyan alapon és olyan keretben, amelyhez ő is hozzájárulhasson, *ez pedig nem volna feltalálható oly kormányzatban, amelynek tagjai kizárólag a függetlenségi elveket vallják.*

Szóba került a Ház összehívásának kérdése is. Az uralkodó is arra az álláspontra helyezkedett, hogy adott esetben kénytelen volna azzal a királyi jogával élni, hogy a Házat királyi kéziratral elnapolja, mert addig, míg a helyzet meg nem oldódik, a képviselőház egybehívására ok nem forog fenn.

Kossuth előadását nagy figyelemmel kísérték és néma csend volt, a mikor befejezte beszédét. Mindenki érezte, hogy történeti pillanatok következnek. Kossuth körül nézett, mintegy biztatásul a felszólalásra.

(Holló, Justh, Apponyi.)

Holló Lajos emelkedett szólásra. Hir szerint igen szenvedélyesen beszélt. Felfogása abban összegeződött, hogy a függetlenségi párt abból az álláspontjából, hogy az önálló magyar nemzeti bank 1911-re felállítassék, — semmi szín alatt nem enged. A mellett van, hogy a képviselőházat éppen az adott helyzetből kifolyólag összehívják.

Justh Gyula szólalt fel ezután: Ő is rendkívül heves és indulatos volt. Olyan szellemben beszélt, mint Holló. Szerinte is fenn kell tartani a követelést az önálló bank kérdésében. Más ügyet a bankkérdés elé tolni nem enged, mert azt látja, hogy a bank kérdés elintézése elé mesterséges akadályt akarnak állítani. A függetlenségi pártnak önmagának kell döntenie sorsa felett. Kimondja, hogy se ő a maga személyére nézve, se párthívei a 67-esekkel együtt haladni és együtt működni nem hajlandók. Ez a felfogás kell, hogy meggyökeresedjék a 48-as miniszterekben is.

Apponyi Albert gróf arra figyelmeztet, hogy adott esetben szükséges továbbra is az együtt működés mert szükséges, meg kell találni az együttműködés lehetőségét.

(A miniszterelnök megérkezése.)

Wekerle érkezett ekkor a minisztériumba és Kossuth dolgozó szobájában foglalt helyet. A miniszterelnök érkezéséről jelentést tettek Kossuthnak, akiekkor arra kérte a bizott-

ság tagjait, szakítsák félbe a tárgyalást és holnap délelőtt 11 órakor folytassák. Ekkor még beszéltek a Ház összehívásának szükségéről, mire Kossuth megjegyezte, hogy a király ebben az esetben királyi kéziratral napolná el a Házat. Ebből újabb konfliktus támadna, mert a jelenlegi kormány nincs abban a helyzetben, hogy az elnapoló kéziratot ellenjegyezze. El kellene a helyét azonnal hagyni és a király új kormányt nevezne ki.

A jelenvoltak ezután elbucsztak Kossuth Ferencről, aki Wekerlével és Apponyival még hosszasan tanácskozott.

Mit mondott a király?

A Nap Kossuth kihallgatásáról ezeket írja: Kossuth megígérte az audiencián, hogy a király óhaja szerint Justh, Batthyány és Hollóval érintkezésbe lép abból a célból, hogy az uralkodó által kívánt megoldás érdekében munkálkodjék. A legközelebbi miniszteri értekezleten Wekerlét és Andrássyt informálni fogja a tárgyalás eredményéről. A jelekből azt kell következtetni, hogy ő Felső a kibontakozás keresztülvitelével csak Andrássyt akarja megbízni. Wekerlének aktív szerepe nincs. Kossuth előterjesztette saját kibontakozási tervét is, de a felség nem tárgyalta.

— Az 1906. évi paktumot — mondotta a király Kossuthnak — a függetlenségi párt részéről a koronával szemben Kossuth Ferenc garantálta. Elvárom Öntől, hogy vállalt kötelezettségének eleget tesz és a választói reformot semmiféle más kérdéssel nem hátráltatja.

Kossuth azt válaszolta, hogy a függetlenségi párt elnöke részéről semmiféle akadály nincs a paktum betartásának, de akarata a párt nagyrészenek magatartásán hajótörést szenved. Ismételt megígérte a felségnek, hogy a bankesoport vezetőivel tárgyalásba bocsájtja, amit a király örömmel vett tudomásul.

Ugyancsak A Nap szerint, Kossuth előterjesztésének alapját ezek képezik:

1. A koalíció fenntartása és a kabinet változatlan fenntartása.
2. A választói reform megalkotása Andrássy javaslata alapján.
3. Új választás a választói reform alapján.
4. A bankkérdés elintézése az új Ház által.

A választási reform sürgetése.

A függetlenségi párt hivatalos lapja, a „Budapest” Kossuth Ferenc audienciájának következményeiről ezeket írja:

Annyi kétségtelen, hogy küzdelmes időknek nézünk eléje. De amit már sokszor mondtunk: valamint hogy nincs helyén, mert rossz tanácsadó, a tulságos elbizakodottság, épp úgy káros és veszedelemes a nehézségek nagyságának tulbecsülése és az ezzel járó kishitűség. Hogy miképen bontakozik ki a ma még bizonytalan állapotból a legközelebbi jövő: azt nem tudjuk, de az előttünk ismeretes viszonyok és jelenségek mérlegelése után egy bizonyos előttünk: az, hogy nekünk törekednünk kell a választási reform megalkotására. Elég baj, hogy ebben a kérdésben nem érvényesülhetett Kossuth Ferenc óhajta. Ő már régóta hangsúlyozta, minden alkalommal erősítette a választási reform megalkotásának szükségét. Meg is tett mindent avégből, hogy ez alkotás számára előkészítse a talajt. A függetlenségi párton se mult a választási reformjavaslat letárgyalása, mert bizonyos igaz, hogy nem jelentéktelen módosításokkal, hozzá is járult volna Andrássy gróf javaslatához. A mi

fellegasunk az, hogy a nemzetnek igen jelentős, nagy érdekei fűződnek ahhoz, hogy a mai helyzetben is keresse módjait a választási reform megalkotásának. Egyrészt kötelezi erre a királynak tett ígért. De e mellett van egy más nagy és döntő szempont. És ez az, hogy vannak bizonyos körök, melyek nem zárkoznak el attól, hogy a választási reformnak oktroi útján való megteremtésére vonatkozóan adjanak tanácsot a királynak. A magyar nemzet és a magyar állam jövője függ attól, hogy a választási reformot mi csináljuk meg a nemzettel a nemzetnek, ne pedig mások csinálják meg a nemze: mellőzésével a nemzet ellen.

Fedák Sári bécsi színházigazgató lesz.

Levelet írt egy fővárosi lapnak.

*

Nemrégiben az a hír járta, hogy Fedák Sári, aki a bécsi Johann Strauss-színházban Verő György „A szultán” című operettjének női főszerepében vendégszerepelt, a jövő szezontól kezdve művészeti igazgatója lesz ennek a színháznak és ezentul végleg megmarad bécsi primadonnának. A hír arról szólt, hogy a Johann Strauss-színházról mostani igazgatója megválik, amelyet egy Russo nevű balkáni milliomos, Fedák Sári egyik legnagyobb tisztelője venne át a művésznővel együtt.

Mivelhogy ez a hír kissé kalandosnak látszott: ezért egyik fővárosi lap szerkesztője levélben megkérte Fedák Sárít, hogy a dologról informálja. A művésznő teljesítette is; a következő kedves levélben válaszolt:

Tótszerdahely, 1909. V.3.

Milyen tisztelt uram! Ugy látszik, én már munkatársává szegődöm b. lapjának. Igen szívesen teszem. Ezennel felelek a kérdéseire.

Színházigazgató nem vagyok. De hát ki lát a jövőbe? Még lehetek.

Russo ur tényleg milliomos, nekem tényleg igen nagy bámulom; de nem balkáni, hanem b. osi és a Johann Strauss-Theaternek egyik nagyon kedves igazgatója.

Marie Haltonról is kérdez. Őt egy régi kötelek fűzi hozzám. Megnézett annak idején a „János vitéz”-ben és a „rózsaszál”-jelenet alatt keservesen sirt. Ezt sohasem tudta többé elfelejteni. Első dolga volt tehát fölkeresni és ezt elmondani nekem. Akkor ugyanis hiába tette volna. Egy szót sem tudtam németül. És büszke voltam rá, hogy nem tudtam.

Marie Haltonról, arról a rendkívüli kiváló asszonyról hasábokat tudnék írni önnek, de a Roxelane és Cleopatra lovaim már az ajtó előtt állanak és az én szeretett vendégeim türelmetlenül kiabálnak, hogy furesa egy kocsis, akire várni kell.

Még arra nem feleltem, hogy mit csinállok a nyáron. Játsszom Prágában, Karlsbadban, Ischlben stb., aztán megyek a Lidóra, Beregre egy kicsit, aztán vissza Tótszerdahelyre. Mindezek előtt azonban a jövő héten Budapestre megyek.

Adjon Isten jó egészséget.

Addig is, míg megint írok, üdvözlöm szívből.

Fedák Sári.

Egyszóval, külföldi primadonna lett Fedák Sáriból. Bécsben, Karlsbadban, Prágában, Ischlben vendégszerepel. Hozzánk csak nyári pihe-nőre tér vissza. A magyar közönség előtt már nem akar szerepelni.

Haverda Mariska

és az ügyvédek.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, június 9

A budapesti ügyvédeket kínos izgalomban tartja Haverda Mariska bünpöre. Nem az ügy rendkívülisége miatt, nem a jogi érdekességei miatt. Egészen más okért. A birhadt anyagyilkosnőnek ugyanis egész sereg fiskális ajánkozott. Védőnek, reklámvédőnek. Mert Mariska zsiros falat. Jó az ilyen szenzációs eset a név forgatására. Olykor egészen új név forgalomba hozatalára is. És derék ügyvédek készek minden áldozatra. Futja a perköltségekből, vagy ha még ilyenek nincsenek, telik a friss hozományból.

Mi történt? Haverda Mariska gyilkolt és középpontja lett egy izgalommal teli tragédiának. Másról sem beszél a közönség. Ilyenkor lehet azután odacsempészni az akták mellé egy-egy meglehetősen szerény, vagy egészen ismeretlen nevet. Hadd tudja meg a világ, milyen nagy kriminalista Hombár Mihály, vagy Sommás Manó. Két ügyvéd odáig merészkedett, a csunya szerephajszolásban, hogy egyenesen törvény elé kellene állítani őket. Az egyik igen jónévi védő és országos képviselő. Ez a már nem fiatal fiskális, arra hivatkozott az ajánkozásában, hogy neki a szabadkai törvényszék ügyésze és vizsgálóbírája gyermekkorai jóbarátja és iskolatársa. Magyarul: bizzál meg engem a védelemmel, óh Mariska, az én kedvemért megkegyelmez neked a királyi ügyész is. Esetleg elejti a vádat, hogy csakugy zuhan.

De különben is ezer módja van ennek a fölkinálásnak és sokszor alárendelt hivatalos közegek vállalták — talán jóhiszeműen, talán pénzért, — a közvetítő szerepet. Az se egészen véletlen és a spontán kitört háladokumentuma, hogy a rabkőnyvtárak könyveinek legtöbb lapja tele van reklámmal. Persze rabstilusu és nem tentával írott reklámmal, hanem olyannal, amit tüvel szurkáltak bele a rabok a lapokba. Ezekben a könyvekben olvasható ilyen reklám is: X. Y. ügyvéd megmentett a kötélről. Akinek jó fiskális kell, órá bizza magát. Ezek persze előre megrendelt reklámok. Olyan tartozás, ami csak a börtönben esedékes. A tolvajok és rablógyilkosok így fizetnek.

Egy másik ügyvéd pénzzel toldotta meg a rövid kardját. Azt a kecsgetető ajánlatot tette Haverda Máriának, hogyha neki juttatja a védelmet, mindaddig kötelezi magát havi háromszáz korona fizetésére, amíg a vizsgálati fogás tart, illetve míg a gyilkossági pör jogerősen befejezve nincsen. A többi ajánlatról nem beszélünk, pedig a reklámcinálásnak egészen csinos példányai ezek is. De megrohták a három bűntársat is, Jánossy Aladárt, Vajtha Antalt és Klein Pál Lipótot.

A Haverda-ügy tehát ismét fől színre hurcolt egy hatalmas darab iszapot a magyar ügyvédi kar mélységeiből. Ugy értesülünk, ezuttal keményen fog elbánni a részben tehetségtelen, részben türehetetlenül polpotens fiskálisokkal az ügyvédi kamara fegyelmi választmánya. Aminek már igazán a legfőbb ideje. Mert az ügyvédi hivatással, a védelem nagyszerű intézményével, ez egyik legfontosabb szabadságjoggal soha annyi csuf és szégyenletes visszaélés nem történt, mint az utóbbi esztendőben és elsősorban természetesen Budapesten, ahol minden másfél emberre két fiskális jut.

Egészen jelentéktelen és tudatlan ügyvédek országos hírnévhez és tekintélyhez jutnak a sajtó olcsó reklamjával. Amit persze szintén megfizetnek. A taxaméter nincs ugyan Zeitvay Leó, vagy Szivák Imre által hitelesítve, de ké-

rem, tessék csak elfáradni az alkotmány-utcai palotába. Ott egészen épületes dolgok történnek. Némelyik ügyvéd pausalés rendszert vezetett be, némelyik darabszám fizet. S így születnek meg az új kriminálísták, csekély kivétellel stréber, szalmafejú, dadogó emberkék, akiknek vergődését szánalom nézni a védői székekben. Az Eötvös Károlyok, Pollák Illések, Friedmann Bernátok után a kis senkik hódították meg a jogvédelem hatalmas és büszke várát. Pénzzel és ígéretekkel szerzik meg a vádlottakat, hogy aztán újabb pénzzel belopják magukat a nyilvánosságba.

Az ügyvédi kamara pedig mindezt tudja, de még mindig vonakodik a nagy seprő után nyulni. Pedig percig sem volna szabad gondolkodni azon, hogy megtűrhető-e a testületben az, aki bűnös emberek szenvedéséből és reményéből, az erkölcsi szempontok megtaposásával nyomorult reklámozást kovácsol magának s épp úgy ki kell küszöbölni azokat is, akik a jogászai kvalitásokat nevüknek a lapokban való esőkönyös meghordozásával akarják kikorrigálni.

Most alkalma van észrevenni ezeket a botrányos és visszatartózkodó kinövéseket úgy a közönségnek, mint maguknak a tisztességes, hivatásukat nemesen betöltő ügyvédeknek. Ennyi haszna mégis lehetne a borzalmas szabadkai gyilkosságnak.

SPORT.

+ Kirándulás a „Kazánszorosba.” Az Aradi Turista-Egyesület f. hó 26-án rendezte legközelebbi kirándulását a csodaszép Aldunára. A részvételi díj személyenként 38 korona, melyből a következő kiadások találhatnak fedezetet: A vasuti és hajózási költség, (féljeggyel a II. és I. osztályon) az étkezés: reggeli, ebéd és vacsora, az elszállásolási díj, a bérkocsi és ladik díj és borraivalók. A kirándulás programja: indulás Aradról 1909. június hó 26-án, szombaton este 7 órakor. Erkezés Temesvárra este fél 9 órakor. Vasárnap Bázisra érkezés fél 10 órakor. Indulás d. e. 10 órakor. Ebéd a hajón. Orsovára érkezés d. u. 3 órakor és kirándulás Ada-Kaleh török szigetre. Június 28-án, hétfőn érkezés Herkulesfürdőbe reggel 7 órakor. Délután vonattal fél 3 órakor Temesváron át Aradra érkezés éjjel 11 órakor. A kirándulásra jelentkezni lehet az egyesületi irodában d. u. 5-7 óráig. Vasszálló udvar I. emelet. Kerpel Izsó, Bloch H. és Fia, Weisz Leó és Krausz Paulin cég könyvkereskedésében.

+ Ebkiállítás és műkotorék verseny Aradon. A „Délmagyarországi Ebtenyésztők Klubja” e hó 10-én csütörtökön tartja meg a m. kir. honvédszár laktanya mögötti barakban az ebkiállítást és ezzel kapcsolatban a kutorék versenyt. A kiállítást délelőtt 9 órakor nyitja meg a fővédnök, Károlyi Gyula gróf főispán. Tekintve, hogy vidékünkön ily szabású verseny még nem volt, — a sportot kedvelő közönségnek érdekes látványosság kínálkozik. A verseny legérdekesebb része délután 2 órakor kezdődik, a midőn a foxterrier és tascó ebek eleven rókákkal és borzokkal fognak viaskodni. Páratlan ezen ebek gyűlölete mindkét duvad iránt. — halálmegvetéssel támadják meg a velük körülbelül egyenlő erejű rókát és a náluk sokkal erősebb borzot. A rókával való verekezésnél a kutya rendszeren megfojtja a rókát, de a borzzal csak kevés és kiváló kutya bír, — de a gyengébb kutyák határozott és impozáns fellépésével szemben is a borz ereje és tühegyes fogai alig érvényesülnek. Belépti-jegy a luxus és vadászebek megtekintésére délelőtt 1 kor., délután a versenyre I. hely 3 korona, II. hely 2 korona, III. hely 1 korona. Miután fedett helyiségek állanak rendelkezésre, a verseny és kiállítás, bármilyen idő lesz, megtartatik.

Vihar a függetlenségi pártkörben.

Kossuth és Justh vitája.

— Fővárosi tudósítónktól. —

Arad, június 9.

Ma este a függetlenségi pártkörben rendkívül érdekes nyilatkozatok hangzottak el. Alább bő tudósításban számolunk be a pártkörben törtétekről. Ugy Justh, mint a párt igen sok tagja felszólalásának ele. Andrassy ellen volt irányítva, akit a ma chaosz okozójának mondtak. Kossuth Ferenc is részt vett a vitában és heves szóváltása volt Justhtal a választói reform miatt. Kossuth azt mondta, hogy Andrassy tervezete alapján elfogadja a pluralitást, míg Justh ezt visszautasította.

A pártban törtétekről budapesti tudósítónk a következőket jelenti:

A függetlenségi pártkörbe már a kora délutáni órákban igen sokan jöttek el és izgatottan tárgyalták az esti lapokban megjelent közleményeket. Hoitsy Pál volt az első felszólaló, aki azt fejtegette, hogy nem lehet tudni, mit hoz a jövő.

— Inkább jöjjön az abszolutizmus, de mindannyian együtt és egységesek maradunk — szölköztek többek között.

— Ez igaz, — válaszolt Hoitsy.

Nemsokára megjelent Justh Gyula is, aki a töle megszokott hévvel beszélt.

— Tőlünk — mondta — erkölstelenséget kívánnak a politikában. Azt kívánják, nyujtsunk segítséget ahhoz a politikai erkölstelenséghez, hogy tartsunk fenn egy olyan rendszert, amelynek az országban sehol sincs talaja. A mostani helyzet csak azért huzódik, hogy Andrassyt megmentjük. Kossuth Ferenc audienciáját is úgy intézték, hogy Wekerle után ő következzen, Kossuth után pedig Andrassy. Köszönjük az ilyen garnírozást. Ezt a kabinetet és a mostani rendszert meg kell semmisíteni és egységes függetlenségi kibontakozást kell teremteni Kossuth Ferenc vezérletével. Ezért küzdünk továbbra is. A pártnak tovább is egységesnek kell maradni. Ennek tudatában nem félek semmitől.

A király alkotmányos uton akarja megoldani a válságot, ezt pedig csak a függetlenségi párt segítségével lehet elérni. Ha más alkotmányos kibontakozást tudnak, próbálják meg. Mi kitartunk elveink mellett és kitaratásunkon megtörünk minden kísérletet. (Zajos helyeslés.)

Sáregyi Vilmos: Becstelen gazember, aki most enged. Ki kell lökni a pártból.

Ebben a pillanatban lépett a terembe Kossuth Ferenc, akit zajos éljenzéssel fogadtak. A miniszter egy kényelmes karosszékekben foglalt helyet és a következőket mondotta:

— Én nagyon szeretnék sokat mondani nektek, de holnap mindent kiírnak a lapok.

— Ha nem mondasz semmit, akkor is mindent kiírnak a lapok — kiáltottak többek között. — Az audienciáról sem mondtál semmit, az estilapokban mégis minden benne van.

— Én — mondotta Kossuth —

csak azokat mondom el, amire a király felhatalmazott. Nekem különösen a *Fremdenblatt* tegnapi cikke fáj nagyon, amelyben azt mondja a függetlenségi párt, hogy megszegték szavát, amennyiben a választói reform törvénybe iktatását, amelyet megígért a királynak, — nem akarja teljesíteni. Ez ellen tiltakozni kell. Nekünk kötelességünk a választói reformot keresztül vinni. A reformot úgy kell megcsinálni, hogy a nemzetnek használjunk vele és azzal jövőjét megállapítsuk. Együttal vigyáznunk kell, hogy hozzá ne járuljunk egy olyan javaslatához, amelylyel sirját ássuk meg.

Én sohasem járulok hozzá az általános titkos egyenlő választói joghoz.

Justh Gyula erre izgatottan szólt közbe: Nekem pedig az a nézetem, hogy a paktumban ez benne van, és nekünk ragaszkodni kell hozzá.

Kossuth Ferenc: Akkor összeütözköznék...

Justh Gyula: A nemzet érdekeit meg kell védeni a választói reformban, de nem a pluralitással. Ez a plutokrácia érdekeit mozditja elő és a tömeget elriasztja tőlünk. A kerületek beosztásával kell a nemzeti érdekeket megvédelmezni. Nekem volna egy megoldási programom, amelylyel eddig nem akartam kirukkolni, de most nem hallgathatom el. Ez abban áll, hogy egyes kerületek választói számát 5-15.000-ig kell megállapítani, a műveltség általános fok aránya szerint. Ez már nagyban előmozditja a nemzeti érdeket. A törvény hasson arra nézve is, hogy akik a nemzet ellen vétettek, azoktól a választói jogot elvegyék. Az én meggyőződése az, hogy a nemzetiségekkel való jó viszonyra is tekintettel kell lenni. Kossuth Lajos sem tett faji különbséget, mikor a jobbágyokat felszabadította, most ismét egy Kossuth vezeti a pártot, meg kell mutatni, hogy ő sem tesz ilyen különbséget.

Batthyány Tivadar gróf: Egyedül Andrassy az oka, hogy a választói reform nincs törvénybe iktatva. Annak idején éles harcot vívtunk a választói jog ellen Kossuth, Apponyi és én.

Justh Gyula: Nem voltak mellette, de a végén azt mondták, hogy ők is átjönnek.

Batthyány: Megszavaztuk volna régen a választói jogot, de Andrassy nem merte tárgyalni.

Csizmazia Endre: A múlt év november 22-én, amikor betelt a 14 napi határidő, mit a választási reform bizottságtól kaptam, hogy a reformra vonatkozó javaslatomat előadjam, történt, hogy az Andrassy által indítványozott javaslatra vonatkozólag azt mondtam neki, hogy nem megy keresztül. Andrassy megkérdezte, biztos vagyok-e ebben. Azt mondtam, a párt felfogásából erre lehet következtetni. Mire Andrassy nekem ezeket mondotta:

— Én a királytól kértem és kaptam engedélyt arra, hogy a javaslatot a képviselőházban most nem tárgyalassam. A függetlenségi párt most a bankkérdéssel van elfoglalva s ilyen

körülmények között a választó jogot nem engedhetem.

Teleki Arvéd gróf: A nemzeti ellenállás idejében a Park-klubban találkoztam Andrásyval, aki több, mint egy óra hosszáig beszélt nekem az általános választói jog ellen. Nagy volt azután a meglepetésem mikor értesültem, hogy Andrásy az általános választói jog alapján vállalt tárcát.

Sümei Vilmos: Most tele lesznek majd a lapok azzal, hogy Kossuth és Justh összeküldöböztek.

Justh Gyula: Az egész válságnak a bankkérdésben van a csúcspontja jelenleg, nem a választói reform kérdésében. A bank miatt van a válság, tehát ezt kell előbb tisztázni. Mi az önálló bank alapján állunk, Wekerle és Andrásy a közös bank hívei.

Velük többet nem maradhatunk. A 67-es sajtó éles kritika tárgyává teszi eljárásunkat és lapjaik állandóan tele vannak gyanúsításokkal velünk szemben. Nem tűrjük őket magunk mellett, tovább megyünk a magunk útján. Szívesen tartunk Kossuth Ferencel. A király alkotmányos uton akarja megoldani a válságot, akkor ennek első pontja az, hogy Wekerle és Andrásy távozzanak a politika színteréről. En Kossuthal együtt működöm és együtt maradok, megértjük egymást és részletkérdésekben nem különbözünk össze. (Zajos éljenzés.)

Kossuth Ferenc (meghajolva): Szó sincs róla. Azt hiszem 1911-ig mind a két kérdést meg lehet oldani. (Zajos taps). A függetlenségi párt saját hibáján kívül került a mai helyzetbe. A felsége a választói reform megvalósítását kívánja legalább is oly módon, hogy kétféle millióhatszáz ezer választó legyen. Ezt szem előtt tartva kell megoldani a korszakalkotó reformot.

A vita csendesültével Kossuth hangulata is vidámabb lett. Eltréfálgozott párthíveivel, akiknek a király dolgozószobájából mondott el egy-két intimebb dolgot.

Majd egyszerre elhallgatott. Maga elé bámult s akkor odalépett hozzá **Szentiványi Gábor** és azt kérdezte tőle:

— Jön-e ránk **Czibulka hadtestparancsnok**?

— No, no — mondotta Kossuth — a helyzet sötét, de nem vigasztalan.

Szentiványi: Hadd lássuk, mit tud Andrásy, jöjjön ő, majd meglátjuk mire képes?

Justh: Te őt akarod? kívánságod teljesülni fog. Hamar összekerültek.

Szentiványi: Nem félek tőle! Jöjjön és hadd járassa le magát.

Ezek után Kossuth a párttagok ovációja közepette elhagyta a kör helyiségeit.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Gyujtogaással vádolt gazdálkodó. Az aradi esküdtszék ma tárgyalta Magyar Juon vidrai román gazdálkodó bűnügyét, akit az ügyészség azzal vádolt, hogy Magyar György házáat a felletti bosszujában, mert Magyar György felesége nem akarta magához pásztorórára bebocsájtani, — felgyújtotta. Magyar tagadta a gyujtogatás elkövetését és azt igyekezett bebizonyítani, hogy a ház azoktól a paraszaktól gyuladt ki, amelyeket Magyar Györgyné vitt fel mosás után a padlásra. Az esküdtek **Marsieu**

dr. ügyvéd védőbeszéde után nem bűnösnek mondták ki a vádlottat, mire a bíróság felmentette.

§ A pénzhamisító masina. Argyelán Péter és Komlosán Koszta mikalakai lakosok családja címén feljelentették az aradi járásbírósnál **Riszta György** ottlakai lakost a miatt, hogy ez 50 koronáért egy „pénzhamisító masinát” adott el nekik, amelyen azonban nem sikerült hamis pénzt gyártani. A furesa panaszosok be is mutatták a bűnjel masinát, hogy az igazságos vádjuk annál hitelesebb legyen. Zih járásbíró, aki ma tárgyalta az ügyet, a beismerésben levő vádlottat 7 napi fogházbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

A szatmári nábob környezete.

Galgóczyne vallomása.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, június 9.

A Halmi-Galgóczy-Görög-ügy, melyről lapunk hétfői számában kimerítően tudósítottunk, mindjebban össze-vissza kuszálódik. Amit a mai napon a szövevényes szatmári esetben a vizsgálatnak sikerült kiderítenie, azt a következőkben adjuk:

Galgóczy Istvánné a takarékpénztári könyvecskét, amelyet ajándékba kapott **Halmy János**tól, **Bródy Lajos** ügyvéd útján a **Pesti Mezőgazdasági Banknál** akarta beváltani. A könyvecskét azonban, amelyben 56.621 korona 90 fillér betét foglaltatott, a kisebb forgalmu pénzügyintézet nem tudta egyhamar pénzzé tenni és egy másik bankhoz fordult, amelynek **Mérey** az igazgatója. Mérey telefonált Szatmárra, ahol azt az értesítést kapta, hogy igenis kaphat pénzt rá, de tessék személyesen jelentkezni. Az igazgató maga utazott Szatmárra, ahol a takarékpénztárnál tudtára adták, hogy **Kovács Gusztáv** közbenjárására a **Halmy-féle** könyvecskéek le vannak tiltva.

Itt kezdődött a hatóság erősebb beavatkozása. Most már kitudódott, hogy a hiányzó könyv hol van és nagyhamar értesítette a szatmári hatóság a főváros közbiztonsági hivatalát, hogy **Galgóczyne**t és **Görögöt** sürgősen hallgassa ki a könyvecske beszerzését illetőleg.

Kihallgatásakor **Galgóczyne** ezeket vallotta:

— Egy házban laktam az öreg urral, aki bizony nagyon elhagyatva élt. Senki nem törődött vele, ő sem senkivel. Két piszkos szoba volt a lakása. Az egyik, a hátsó szolgált safe deposit gyanánt. Egyetlen ablaka erősen elracsolva. A szoba egy szekrényében őrizte a betéti könyvecskéit és az értékpapirjait. A másik szoba szolgált lakás gyanánt, ha ugyan lakásnak mondható egy olyan terület, ahol piszok halmozódik piszokra. A patkányok még napközben is vigan sétálgattak a milliomosnál, aki hogy megtakarítson egy takarítónőt, a szemetet és egyéb piszkot az ablakon át szórta ki az utcára. A hatósággal ezért nagyon gyakran meg is gyúlt a baja.

Jött azonban a nap, amikor **Halmy János** beteg lett. Csupa szánalomból az öreg ur iránt bementem hozzá és nagy ügygyel-bajjal rendbehoztam a szobáját. Kiszellőztettem és gondom volt rá, hogy a milliomos egyszer tiszta ágyneműben fekdjön. Azután egész napomat neki szenteltem.

— Majd meghálálom, majd megfizetem — mondogatta.

Amikor fölépült, ura is lett az ígéretének. **Görög Sándor** három barátja: **Nyarády István** 21 éves tanuló, továbbá **Perényi Jusztin** és **Papp Zoltán** ügyvédsegédek jelenlétében hozott egy piszkos ujságpapirba göngyölt takarékönyvet és ezekkel a szavakkal adta át:

— Jó nagyságám, nagyon köszönöm a fá-

radságát, tessék itt érte a fizettség. — Boldog lehet vele egész életén át.

Ami pedig a **Görög** által fölvevett pénzeket illeti, az úgy volt, hogy időközben megbizta a fiatallembert, hogy vegyen ki számára pénzeket a könyvecskékre. Rendesen kiállított neki egy megbízó cédulát. Ezek a megbízó cédulák meg is vannak. Innen van az, hogy mi itt Pesten készpénzből élünk.

Halmy János oldalági rokonai, nevezetesen **Kovács Gusztáv** volt főispán és **Hegedüs Károly** udvari tanácsos azt mondják, hogy ha ilyen nagy összeget kiadott a kezéből a zsu-gori ember, akkor ezt nem tehetné ép észszel. Kételkednek abban is, hogy **Görögnek** 6—8-szor adott volna megbízatást több ezer korona fölvetelére. A bűnügyi nyomozás arra terjed ki, vajjon ezek a megbízó cédulák nem voltak-e hamisítványok.

Most már csak az képezi kérdés tárgyát, hogy vajjon visszamenőleg lehet-e a gondnokságot kérni **Halmy Jánosra**. Mert ebben az esetben az általa tett ajándékok semmisnek tekintendők.

A rendőrség erőiesen folytatja a homályos ügy felderítését és mint tudósítónk jelenti, legközelebb már szenzációs fordulat várható.

Felsőbb lányok vizitjei.

Az imádott színészek.

Keztyüs kézzel, finoman, hogy senki meg ne ütközhessek rajt; ellenben tanulságot vonjon le belőle, akire ráfér, így valahogyan, de mindenesetre végtelen diszkrécióval szabad csak beszámolni arról a tragikomikus esetről, amely **Hagen**, west-fáliai városban történt és amelyről most nagy indignációval számolnak be a berlini lapok. Az ember, ahogy a kusza tudósításokat olvassa, amelyek mögött összeráncolt homlokokat és szigorú, pirulékony papaszemeket érez, nem igazodik el rögtön a történeteknek ága-bogában s azt se igen tudja, hogyan kezdje...

A német ujságíróknak tudniok kellene, hogy a ténia egy fekete lé és nem kozmetikai szer, aminthogy a nyomdafesték se az s ami egyszer ellenkezésbe jutott ezzel a két sötét, intrikus folyadékkal, bizony a nyomát fogja viselni, ha máskülönben még úgy körülkendőzik is az óvatos szavak, a szépítő kifejezések sokféle pirosítójával. Tudniillik botrányról van szó, egészen apró német botrányról — egy olyan disznóságról, amilyen minden száz esztendőben is csak ritkán esik. És nem segít a lapok szépítése, sem az, hogy a legnagyobb körültekintéssel írják meg a dolgot.

Ami megtörtént, az megtörtént, már nem lehet segíteni rajta: a hageni felsőbb lányok az ötödik osztályból a nyolcadikig föl, egytől-egyig eljártak a városban — a szó szoros értelme szerint: domborító — színész urakhoz és hol tágra kerekedett szemmel nézték őket, hol pedig ellenkezőleg: direkt szemet hunytak. Hát hiszen erkölcselenségnek ez elég erkölcselenség és a szégyen kis hageni lányok bizonyára tévedtek, amikor azt hitték, rájuk vár az a hazafias kötelesség, bebizonyítani, hogy Németországnak nemcsak **Moltkéi** és **Eulenburgjai** vannak, hanem egészséges férfiai is, habár csak színészi sorban, akik inkább vetik magukat egy csinos hageni lány, mint a leg-feszesebb gárdista-nadrág karjaiba.

Egyébként pedig ez e tévhités hazafiasságuk, vagy honleányosságuk sodortá őket bajba. Tudniillik a **Hagenben** megjelenő „Freie Presse” című ujság szellőztetni kezdte a színész urak hálószerzőit, de alig nyitott ablakot, mindenünne, az asztal és zongora alól, a függöny és szekrények mögül,

mint a finom porszem, hageni kisasszonykák libentek elő és keringtek színes forgatagban, nagy öröme az idézett lap indiszkrét riporterének. És itt meg kell jegyezni, hogy a „Freie Presse” ha még olyan kis lap is, de szocialista, és ha egyébert se, de az internacionalista gondolkodása miatt nagyon, de nagyon felháborodott a városbeli felsőbb lányok hazafias bizonyágadásán. Néven nevezvén a gyermeket, bizony egészen brutálisan kiírta, hogy ez botrány és mert a lányok már természetlőt fogva megbűnhődtek ostoba rajongásukért, amelylyel a városi színház Othellójáért, Hamlettjéért és Wallensteinjéért voltak, illő, hogy a felsőbb leányintézet igazgatója és tanári kara se vihesse el szárazon a dolgot. Bűnhődjenek ők is.

Képzeltető, hogy a leleplezés után a derék hageni apák milyen csodálkozva néztek az intézetre, amelyről addig naivan azt hitték, hogy felsőbb leánynevelő, holott egyszerre csak kiderült róla, hogy anyák iskolája! A város felháborodott és ha forradalom nem ütött ki benne, csak annak tulajdonítható, hogy a haragos polgárok hamarjában nem tudták, voltaképen kit lincseljenek meg: az iskola tanárait-e, élükön az igazgatóval, vagy netán a városi adminisztratív kart, élén a polgármesterrel, aki ilyen gaz, elfajult trüppöt beeresztett a városba s játszási engedélyt adott nekik, amivel oly rutul visszaéltek.

A szocialista lap után a polgári sajtó is foglalkozott a dologgal, eleintén csóválva a fejét, hogy közönséges színészek, éhenkórász civilek, ilyen tömeges leányszívet tudtak összehódítani, utóbb azonban, a polgármester szelíd nyomásának engedve, leplezni kezdték a dolgot, tagadták, szépitették, hogy valamiképen aranyhidat készítsenek a polgármesternek, akit az affér miatt meginterpelláltak a városi tanácsban ülő szocialisták. Ez pedig annál kinosabb volt, mert a polgármester *kisasszony-lánya szintén nagyon bele volt keverve az ügybe*, még pedig a komikus apa révén, aki alatt ezuttal nem a polgármester értendő, hanem a színész-trüpp egyik tagja, egy részeges, ötven év körül járó kövér ember! Leánya és a maga érdekében Kuno hageni polgármester aztán persze eltussolni igyekezett a dolgot és az interpellációra adott válaszában tagadta, hogy a színészek és a város lányainak flirtje átlépte volna azt a veszedelmes Rubicont, amelynek zavarosában most azok a rossz szocialisták halásznak. Koncedálta, hogy történetek apró visszaélések: a lányok csókolódtak, a lányok suttyomban a színház főpróbáira jártak, a lányok a színészek lakásán is megjelentek, jó, jó, de csak azért, hogy közvetlen szemlélet alapján ismerkedjenek meg iskolai klasszikus olvasmányaikkal, Don Carlos-szal, a derék Tell Vilmossal, Clavigoval és a többiekkel, akik mint kemény szálfák népesítik a német irodalom erdejét.

A német irodalom magasztalásával aztán már megnyerte a csatát a polgármester, mert a városi tanácsban ülő urak lelkesen tapsoltak, persze nem a színészek bátorítására, hanem, hogy a tapsförgeteggel elnémissák, tulbőgják a szocialista sajtó botrány-harsonáját. A tapson fellelkesedve, a polgármester most kijelentette, hogy a botrányt a szocialista lap — pártérdekből szélesítette ki, amire a városatyák még viharosabban verték tenyerüket, még pedig szegény szocialisták képéhez, akiket — mint azt a bizonyos divánt — végül is ki-löktek. Amivel azonban, fájdalom, nem ért véget az ügy, mert mint látnivaló, most már a berlini sajtó is felkapta, valószínűleg őszinte bánatjára a hageni lányos apáknak. És Németországban most folyik a ténta...

VÁDAK

Forgách gróf nagykövet ellen.

Egy volt aradi huszártiszt kémkedési pöre

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 9.

A hivatalos lap, amely a kiléniázott rubrikák szűrkeségét illetőleg vezet, ma önmagát multa felül. A hamu, az új katonai uniformis, sőt a legteoretikusabb teoria valóságos kaleidoszkop ahhoz a flegmához képest, amelylyel a Budapesti Közlöny egy szenzációs esemény nyitányát vagy fináléját ma bejelenti. A komoly félhivatalos az ugynevezett HIVATALOS RÉSZ-ben ma csupa katonai nyugdíjazásokat, áthelyezéseket és felülvizsgálatokat jelent.

Sokszor erős ütemű esetek szoktak meg huzódni egy-egy kviétálás mögött. Az áthelyezéssel is járhat néha napján egy-egy érdeke-sebb kísérő momentum, de amelyet alább adunk szószerint a hivatalosból, egy súlyos diplomáciai bonyodalomnak, egy szenzációs *ígérkező kémkedési pörnek egyik jelensége*. A szereplők egyike Aradon is jól ismert egyéniség. Itt szolgált a 3-ik huszárezredben, mint százados és ide a vezérkarból helyezték a kiváló tehetségű katonatisztet.

A Budapesti Közlöny mai száma írja:

Ő császári és apostoli királyi Felsege méltóztatott legkegyelmesebben elrendelni, hogy

Tánczos Gábor vezérkari testületbeli őrnagy, Ő felsége belgrádi követ-ségének katonai attachéja a vezérkarhoz egyidejű bevonulása mellett ezen állásától felmentessék,

kinevezni

Gellinek Ottó vezérkari testületbeli századost Ő felsége belgrádi követségéhez katonai attachéjává.

Az aradi előkelő társaságok egykori kedvelt alakjának hirtelen visszahívásáról a mai politikai viszonyok mellett rendkívül fontos diplomáciai állásból bő felvilágosítással — a belgrádi lapok szolgálnak.

Belgrádból jelentik: Abból az alkalomból, hogy a belgrádi bíróság újból elfogatta Müller osztrák alattvalót, aki, több társával együtt kémkedéssel foglalkozott, több belgrádi lap, köztük a *Politika*, *Mali Journal* és a *Belgrádszki Novine* támadó cikkeket írnak a belgrádi osztrák-magyar követség és konzulátus ellen. Magát Forgách János gróf követet és Tánczos Gábor őrnagy katonai attasét is azzal vádolják, hogy nemesak magyar és osztrák alattvalókat használtak fel kémkedésre, hanem magasabb és alantosabb rangu szerb tisztviselőket is megkörnyékeztek, hogy — természetesen jó pénzért — kémiszolgálatokat teljesítsenek az osztrák-magyar követség részére.

A két hónap óta tartó vizsgálat kiderítette, hogy az osztrák-magyar követség a hadügyminisztériumban, a kragujeváci fegyvergyárban és a távirtdahivatalban is tartott kémeket, azok mindenről informálták az osztrák-magyar követséget. A szerb lapok az osztrák-magyar követség eljárását közönséges lealacsonyító eljárásnak minősítik és tiltakoznak az ellen, hogy az osztrák és magyar diplomáciát továbbra is a mostaniak képviseljék. Tánczos őrnagy katonai attasé ezen incidensből kifolyólag már visszahívták, de Forgách gróf követ távozását is követelik.

A vizsgálat kiderítette még, hogy a belgrádi osztrák-magyar konzulátus Terszi és Jellinek nevű tisztviselői is rendszeres kémkedést üztek és energikusan követelik, hogy ezt a két osztrák tisztviselőt távolítsák el Belgrádból.

A belgrádi sajtó ezuttal azt tanácsolja a kormánynak, rendelje el, hogy a kémkedési pör tárgyalásai nyilvánosak legyenek, hadd tudja meg mindenki, kik voltak a háborus veszély idejében a hazaárulók, kémek s lássák, hogy az osztrák-magyar diplomácia kémrendszere minő aknákat akart Szerbia léte alá ásni. A szenzációs *ígérkező kémkedési pör tárgyalásai* iránt nagy érdeklődést tanusítanak nemcsak a szerb kormány és politikai körök, hanem a belgrádi külföldi diplomácia tagjai is s ezért nyilvánul meg a közóhaj, hogy a tárgyalások nyilvánosak legyenek.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

* Nagy Endre kabareja Aradon. A következő sorokat küldte be a rendező cég: Ezen modern színpad iránt, melynek előadásai Aradon június hó 15. és 16-án tartatnak meg, igen nagy az érdeklődés. Számozott ülőhelyekre jegyet már árusít ifj. Klein Mór könyvkereskedése. Az előadások a Fehér Kereszt téli termében lesznek este fél 9 órakor.

* Lőtenyésztés és a hadsereg loállományának kiegészítése. *Pryhradny* Elek honvédszázár kapitány, ki pár hét előtt elhunyt, ily cím alatt egy nagyobb tanulmányt írt, mely most jelent meg. A kitűnő tanulmányt, melyről szakemberek a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak, *Hehs Vilmos* gyógyszerész, „A hadsereg” című magyar katonai folyóirat kiadója, költséget nem kimélve adta ki és ezzel újabb bizonyosságát adta a ló és lőtenyésztés iránti szeretetének. Az 55 képpel tarkított díszes kiállítású füzetet melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. A könyv Réthy nyomdáját dícséri, kapható minden könyvkereskedésben.

* Ének- és zongoravizsga. Holnap, csütörtökön délután fél 5 órakor lesz vizsgája Szalay Aranka zongora- és énektanárnő növendékeinek. A vizsgára, mely a „Fehér Kereszt” szálloda nagy termében lesz, ma este Aradra érkezett Hackl N. Lajos országos énekszaktanfelügyelő, a Nemzeti zenede tanára. A vizsgán résztvesznek a kiváló zongora- és énektanárnő következő tanítványai: Wessel Pista, Nagy Ilonka, Kádár Irénke, Gombóc Pista, Keresztes Magda, Fényes Misi, Schwarcz Rika, Borsos Laci, Lázár Vali, Iritz Manczi, Berkovits Jolán Kovács Ella, Fülöp Jolán, Rózsa Dezső, Halász Lili, Szűcs Jolán, Kovács Ella, Oggolder Pálma, Krebsz Piroška, Serb Titus Hecht Irénke, Borsos Nusi, Arnstein Andor, Gombóc Nelli, Steiner Vilma, Mészáros Böske, Rózsa Magda, Kornai Irma, Szilágyi Béla, Lázár Vali, Krebsz Dezső, Kádár Mariska és Rózsa Dezső. — Belépti díj nincs. Műsor után tánc.

* Hock János Aradon. A katolikus kör a következő sorok közlésére kérte fel lapunkat: Aradon és az egész megyében nagy várakozással tekintenek Hock Jánosnak, a nagynevű politikusnak, szónoknak és egyházi írónak aradi látogatása elé. Hock János tudvalevőleg június hó 16 és 17-én az Uránia színházban felolvassa legújabb darabját az *Ur Jézust*, mely darabjának óriási sikerét legjobban jellemzi az, hogy Budapestten az Uránia színházban legközelebb tartják meg kétszázadik jubilaris előadását és az országban alig van nagyobb város, ahol a klasszikus darab előadásra ne került volna. Az aradi előadásnak nagy érdekességet és maradandó emléket biztosít az, hogy a darabot Hock János személyes előadásában ismerheti meg a közönség, melynek tiszta jóvedelmének egy része jótékony célt is szolgál. Az előjegyzésekből itélve Hock János mindkét előadását zsúfolt nézőtér előtt fogja megtartani. Jegyeket kizárólag az ipartestület titkári hivatalában lehet megváltani vagy előjegyezni.

* Hogyan készítik a léghajót. Rendkívül érdekes és aktuális mozgófénykép látható holnap délután és este az Uránia színházban. A mozgófénykép a modern léghajót mutatja be, még pedig készítésének legelső stádiumától kezdve a léghajó való biztos utazásáig. Igen szép kivitelben látjuk a léghajó gömbjének összeállítását, hálálóval való bevonását, a kosárfonást és a léghajó teljes felszerelését. Az ezután következő képek a léggömb megtöltését mutatják be. A gázzal való megtöltés után a horgony

kötélét elvágják és a léghajó felszáll a levegő messzi birodalmába. Az érdekes képet a hírneves Pathé-cég készítette és az Urániában csak rövid ideig látható. 791

Egy bohém fiú öngyilkossága.

Hunyady Sándor magára lőtt.

Fővárosi tudósítónktól.

Arad, június 9.

Néhány év előtt egy tejképű, csapzott fiú járogatott be Aradon az újságműhelyekbe. A külsején kiütött az eredetiség, amelyet mintha egész igyekezetével fokozni akart volna. Egy nagy író és egy nagy művész fiának született s ő maga se volt hiájával némi írói készségnek, művészi érzéknek. De ennél több volt benne a szertelenség, amely igaz, hogy kedves formában nyilatkozott meg benne. A szerkesztőnek lehetetlen volt nem mosolyogni, amikor az írói pályára gyürkőző gyerek azt mondta:

— Adjanak valami témát, hogy megírjam az én sajtáságos modoromban.

A kis fiú: Hunyady Sándorka (Sándornak alig hitta valaki) ma öngyilkosságot próbált meg — az ő sajtáságos modorában. Minden tragikus mellékiz nélkül, könnytelenül és banális sóhajtas nélkül, tiltakozva minden szentimentális föltevés ellen. S miután nem halt meg, a bohémektől tanult cinizmussal beszélt a rendőrrel, az orvossal, az újságíróval, a ki meginterjuvulta:

— Az apámat ne költsek fel. Az író, s azok délelőtt alszanak.

És egy vastag szivart kért, mialatt a mellet kötözték.

Az öngyilkossági kísérletről a következőket jelenti tudósítónk:

Hunyady Sándor, aki Hunyady Margit, a Vigszínház volt művésznőjének a fia és aki az utóbbi időkben Bródy Sándor gondozása alatt élt, ma a Visegrádi-utca és Lipót-körut sarkán mellbe lőtte magát. A fiatalember tegnap egész éjjel Budán kóborolt. Hajnal felé jött át onnét és atyjának Lövház-utca 34. sz. alatti lakása felé tartott. Amint a Lipót-körut 22. számú ház elé ért, hirtelen revolvért rántott elő és abból szívére célozva lőtt. A golyó nem jól talált, mert csak a szíve alatt sebesítette meg az életunt ifjút.

A sarkon 3 rendőr volt, akik odafutottak a nyugodtan tovább sétáló ifjuhoz.

— Mi történt? — kérdezték tőle.

— Semmi, csak egy kicsit meg vagyok löve.

De ekkor már tántorgott és egyik rendőrnek kellett támogatni.

— Mit csinált maga? — kérdezte a rendőr

— hisz már a melle is vérzik.

A rendőr ezután intézkedett, hogy mentőket hívjanak. Az ifju közben instrukciókat adott a rendőrnek.

— Biztos urat valamire kérem. — mondotta — ígérje meg, hogy elintézi. Ön derék embernek látszik. Milyen óvatosan tartja a fejemet. Itt a jobboldali zsebemben egy levél van. Vegye ki és vigye el Bródy Sándor úrnak Lövház-utca 34. szám alatti lakására. Gavallér ur az. De a levelet csak délben 12 órakor vigyék el lakására, mert író és éjjel dolgozik, fáradt. Ígérje meg, hogy megteszi kérésemet.

Még cigarettát is adott a rendőrnek és maga is rágyújtott, de a cigarettát kiesett kezéből.

Azután jöttek a mentők és beszállították a Rókusba.

— Nagyon rosszul érzem magamat — mondotta. — Azt gondoltam, hogy a dolog si-

kerülni fog, de remélem, hogy elpusztulok. Az a pechem van, hogy nem volt pénzem Browningra. Ez az öreg forgópisztoly úgy rugott, mint valami fiatal csikó. En mindent megtettem, hogy az öngyilkosság sikerüljön. Anatomiailag is tanulmányoztam, hová célozzak, de a rozszant pisztoly csak a szívem alatt talált. Így is érzem, átfurhatta a tüdőt.

— Hogy mi oka van az öngyilkosságomnak? Ne higgyék, hogy majmolásból tettem, vizsga, vagy reménytelen szerelem miatt. Egyszerűen meguntam az életet. Elég volt. Tépett szárnnyak, buskomorság, pillanatnyi elmezavar. Frázisok.

Egy újságíró előtt a következőket mondotta:

— Szeretni csak egy embert szerettem, Bródy Sándort, aki egész életemben gyengéd és jó volt hozzám. Nincs egyéb kívánságom, csak őt nyugton hagyják és délig fel ne ébresszék. Csak azt sajnálom, hogy neki kellemetlenséget okoztam. Bródy Sándort, az én nagy édesapámat kimélték meg.

Nagyon nyugodtan beszélt és derűsen mondotta el, hogy Német Géza rendőrfogalmazó kihallgatásakor milyen kérdéseket intézett hozzá:

— Rossz bizonyítvány, ugy-e?

— Bizony isten nem.

— Szerelmi bánat?

— Még kevésbé.

— Kantot, Schoppenhauert olvasta?

— Nem. Egyszerűen meguntam az életemet. Puntum.

Hunyady Sándor még csak 19 éves és gimnáziumi tanuló volt. Az orvosok remélik, ha komplikáció nem áll elő, megmenthetik az életnek. Hunyady Sándor unokaöccse Hunyady József aradi színművésznek, akinél hosszabb ideig lakott Aradon.

HIREK.

— Időjárás. A meteorológiai intézet jelentése szerint e hó 10-én az időjárás: enyhe, elvélve csapadék, zivatarok.

— József főherceg mint tudósító. A budapesti országos meteorológiai intézet egy igen érdekes sürgőnyt kapott József királyi hercegtől Kisjenőről, mely így szót:

Ma hat óra huszonöt perckor reggel a Fehérkőrös töltésén Kisjenőről Gyulára automobil haladva, a székvadvari erdő magasságában két-három percig tartó világossárga futóhomoksár, amilyen itt a vidéken nincs, igen alacsonyan, északnyugati széllel haladó felhőzetből ért utól bennünket. A bárányfelhő alatt, melyből ezen eső hullott, tíz perc alatt haladtunk el és a szél majdnem lecsillapult.

József kir. herceg.

Az országos meteorológiai intézet e természeti tűneményt úgy magyarázza, hogy forgószél nagy magasságba ilyen homokot kapott fel és ragadtott magával, mely aztán a székvadvari erdő felől már alakjában hullott alá.

— Tisza István és a Ne temere. Komáromból táviratozzák: A dunáninneni ref. egyházkerület ma Komáromban gyűlést tartott, amelyen Tisza István gróf mint a kerület főgondnoka a Ne temere pápai dekrétum tárgyában hosszabb beszédet mondott. Megelégedését fejezte ki a felett, hogy a pápai dekrétum hatályát Magyarországra nézve pápai döntéssel megszüntették, de kárhoztatta azt a püspöki instrukciót, melyet ehhez fűztek, mert ez a felekezeti béke megbontására ad alkalmat.

— Új konviktus felügyelő. A konviktus felügyelő bizottságába a törvényhatósági közgyűlés Nesnera Aladár főigazgatót küldötte ki.

— Barabás Béla elutazása. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter ma délután sürgőnyleg felkérte Budapestre Barabás Bélát a függetlenségi párt intéző bizottságának holnapi ülésére. Barabás Budapestre utazott és így nem vehet részt az aradi függetlenségi és negyvennyolcas kör holnap este tartandó alakuló közgyűlésén.

— Véres kardpárbaj. Karánsebesről táviratozzák: Péterfi Antal huszárfőhadnagy és Kertész László megyei tisztviselő közt ma délelőtt véres kardpárbaj volt, amelynél Kertész a fején életveszélyesen megsebesült. A párbaj oka kávéházi összeszólalkozás.

— Lesz kulturtanácsos. A törvényhatósági bizottság mai közgyűlésén az első érdemleges felszólalásokat a kulturtanácsosi állás kreálásának kérdése provokálta. A belügyminiszter, mint tudvalévő, nem hagyta jóvá a törvényhatósági bizottság ama határozatát, amelylyel kimondotta, hogy egy harmadik tanácsosi állást szervez kulturtanácsosi címmel, mert a szervezendő állás betöltőjének munka- és jogkörét nem látta helyesen meghatározva. A miniszter leiratát a tanács azzal a javaslattal terjesztette a mai közgyűlés elé, hogy tartsa fent az állás kreálására vonatkozó előbbi határozatát, ellenben mondja ki, hogy az új tanácsos munka, illetve jogkörét a miniszterintencióinak megfelelőleg módosítja. Mittner József és Tedeschi Viktor az állás szervezése ellen foglaltak állást, míg Varjassy Lajos polgármester, Barabás Béla és Múlek Lajos az állás szükségességét bizonyították. Szavazás után a többség a tanács javaslata értelmében döntött. A tanács a közgyűlés felhatalmazására már a közeli napokban kiírja a pályázatot az állásra, hogy mire a miniszter jóváhagyása leérkezik, az állás betöltésének ne legyen akadálya.

— Tíz éves találkozó. A következő sorok közlésére kérték fel: Felkérem azon iskolatársaimat, kik 1899. évben az aradi kir. katolikus főgimnáziumban érettségit tettek, hogy a tíz éves találkozóan Aradon, folyó évi június hó 29. napján megjelenni sziveskedjenek. Lengyel Gyula dr.

— A Tátrában eltűnt tanár. Lembergől jelentik: Weisz dr. königshüttei (Poroszország) gimnáziumi tanár néhány nap előtt Tátrafüredről nagy turista-kirándulásra ment a Tátrába és azóta nem került meg. Mentőexpedíciókat küldtek utána, de eddig sikertelenül.

— Halál az utcán. Ma reggel tíz órakor a Perényi-utca kövén végig vágódott egy öreg ur. Mire a járókelők segítségére siettek, már halott volt. Szívszélhűdés érte. A rendőrség megállapította, hogy a hirtelen elhunyt uriember Molitörisz Gusztáv nyuzalmazott Máv. felügyelő. Hetvenkét esztendő volt. Tetemét a lakására szállították.

— Diszoklevelek átadása. Az „Aradi M. A. V. Dalegylet” folyó évi április hóban tartott közgyűlésén Károlyi Gyula gróf főispánt és Barabás Béla dr. országgyűlési képviselőt tiszteletbeli tagjaivá választotta meg. Erről a határozatról szóló diszoklevelet ma adta át a dalegylet küldöttségének élén Vajda János, a dalkör elnöke egy a főispánnak, mint Barabásnak. Mindketten örömmel vették át a diszoklevelet és kijelentették, hogy ezívesen támogatják továbbra is ezt a törekvő kulturális egyesületet. A küldöttség tagjai voltak az elnökön kívül Csók Károly alelnök, Kalmár Árpád titkár és Szabóczky László karuagy.

— A piaci drágaság. Múlek Lajos dr.-nak a piaci drágaság csökkentésére vonatkozó indítványát, valamint Löcs Rezső gazdasági tanácsosnak a konyhakertészettel foglalkozók részére való díjak kitűzését célzó javaslatát a közgyűlés egyhangulag elfogadta s utasította a tanácsot, hogy azoknak megfelelőleg járjon el.

— **Halálos automobilozás.** Bécsből jelentik: A Baden mellett levő Biedermannsdorf közelében ma nagy automobilszerencsétlenség történt a pneumatik megromlása következtében. Az automobilban öten ültek, köztük Kupferwieser vasgyártulajdonos és a brioni szigetek tulajdonosa, aki fején veszedelmesen sérült meg, továbbá menyje, Kupferwieser Károlynak felesége, aki meghalt. Kupferwieser veje, Kerpely vezérigazgató és még egy ismerősük jelentéktelen sérülést szenvedett. A sofőr is veszedelmesen megsérült.

— **Lóvasút — villamosvasút.** A közlekedésiügyi bizottság ma Löcs Rezső tanácsnok elnöklésével ülést tartott, amelyen a Főutca aszfaltburkolatának kiszélesítését tárgyalták. Az ülésen meghívás folytán megjelentek a lóvasúttársaság képviselői is. *Nachtnébel* Ödön városi főmérnök ismertette a kiszélesítés kétféle módját. Az egyik mód szerint a kiszélesítésre szükséges lenne a lóvasút vágányának az utca közepe felé kitolása, a másik mód szerint ezt a kitolást el lehetne kerülni. De az utóbbi módot a bizottság csak abban az esetben lenne hajlandó választani, ha a lóvasúttársaság a költségekhez hozzájárulna, mert ebben az esetben megtakarítja a kitolás körül felmerülő költségeket. A lóvasút képviselői a maguk részéről is előterjesztettek oly módot, amely a vágány kitolását feleslegessé teszi, egyúttal megjegyezték, hogy a területhasználati szerződés értelmében a lóvasutat nem terheli az a kötelezettség, hogy ebből az alkalmából vágányát áthelyezze és hogy a lóvasút sem nem köteles, sem nincs abban a helyzetben, hogy az aszfalt kiszélesítésének költségeihez hozzájáruljon. Megjegyezték ellenben, hogy szívesen fontolóra vennék az aszfalt kiszélesítésének a bizottság óhaja értelmében való megoldását anyagi áldozat árán is, ha azt a lóvasút villamosítása kérdésének megoldásával kapcsolatosan lehetne keresztül vinni. Az elnöklő tanácsnoknak arra a megjegyzésére, hogy a villamosítás iránt ez idő szerint nincs ajánlat a város előtt, a társaság képviselői kijelentették, hogy ők most is készek ily ajánlatot a legrövidebb idő alatt beterjeszteni. A bizottság ezután egyelőre elhalasztotta az ügy további tárgyalását, hogy időközben a lóvasúttársaság esetleges ajánlatait megtehesse.

— **Megdobált motoros.** Tegnap délután a Makóról Arad felé robogó 14-es számú motorvonat utasainak kellemetlen meglepetésben volt részükhöz. Alig hagyta el a motor a nagylaki állomást, hatalmas csattanás hangzott a közelből s a hátsó ablakok üvegcserépei csörömpölve, szilánkká válva hullottak az utasokra. Nagy riadalom támadt, mert mindenki azt hitte, hogy rálőttek a motorra. A nyomozás azonban kiderítette, hogy csupán éretlen suhancsíny az egész dolog, amely azonban könnyen szerencsétlenséget okozhatott volna. *Lakatos János* magyarsági suhanc röptett néhány követ a motor felé. Sebesülés nem történt. A suhancot letartóztatták.

— **Felmentés a bornyilvántartás alól.** *Leopold Adolf, Hirschmann Albert és Löwy és Pollák* borkereskedők aziránt folyamodtak a törvényhatóságokhoz, hogy a bornyilvántartás alól felmentessenek. A közgyűlés a tanács javaslatára a borkereskedők kérelmének a földmívelésiügyi miniszterhez való felterjesztését rendelte el.

— **A cugsführer ur tisztogatási módszere.** Szegedről jelentik: Az utóbbi időben sürűn szöködték meg ezredüktől a 46-os bakák. Tegnap Vásárhelyről jelentették a szegedi rendőrségnek, hogy a város szélén egy szegedi 46-os bakát fogtak el, aki beismerie, hogy szakaszvezetője brutális bánásmódja miatt szökött meg. Az elfogatás érdekes körülmények között történt. Két vásárhelyi rendőrtisztviselő sétált a Tiszapart közelében. Sétálás közben észrevették, hogy egy 46-os baka fekszik mozdulatlanul a földön. Azt hitték, hogy halott, de mikor közelebb mentek hozzá, látták, hogy csak mélyen alszik. Egyikük rendőrökért telefonált, akik csakhamar megérkeztek s a városházára vitték az ismeretlen atyafit. Kihallgatásakor egész őszintén és minden izgatottság nélkül mesélte el, hogy megunta a katonaeletet, mert nagyon szigorúan bántak vele.

— **Fogkefével tisztogatatta velünk a szobát a cugsführer ur!** — mondotta elkésredve. — Nem birtam már kiállni a sok székaturát; elhatároztam, hogy mielőtt szeret tehetem, itt hagyom ezt a cifranyomoruságot s elmegyek világgá. Két nap óta bolyongok már éltlen-szomjan s ide jutottam ebbe a városba, melynek nem is tudom, mi a neve. Egyébként külföldi vagyok és *Ludwig Gezánek* hívnak, — fejezte be előadását a szökevény katona. A fogásról értesítették a rendőrséget, mely a déli vonattal bekísérte *Ludwig Gezá*t Szegedre és átadta az ezredparancsnokságnak.

— **Diszkapu a felső-temetőben.** A Kölcsey-egyesület és a Képző- és Iparművészeti Társaság, mint ismeretes, azzal a kérelemmel fordult a törvényhatósági bizottsághoz, hogy a Baross-park és a felső-temető bejáratánál diszkaput emeltesse, hogy ezzel is hozzájáruljon a város esztétikai fejlődéséhez. A ma tartott közgyűlés a park-bizottság javaslatára elhatározta, hogy csak a felső-temető bejáratánál emeltet diszkaput, míg a Baross-parki diszkapu felépítésének tervét elejti. Megbizta a közgyűlés a tanácsot, hogy hirdessen pályázatot a diszkapu tervének elkészítésére. Tüzzön ki egy százötven és egy száz koronás pályadíjat. A legjobb pályaterv után építik fel a diszkaput. Az építési költségeket kölcsönből fedezik, amelynek amortizációját a sírhelyek gondozásából befolyó díjak felesleges részéből fogják fedezni.

— **A kártyázás ellen.** *Debrecenből* jelentik: A Royal-szálló tulajdonosa, *Hauer Berci* a következő nyilatkozatot teszi közzé:

„Nem mondom újat azzal, ha azt állítom, hogy sehol egész Európában a kártyajáték oly mérvben és oly általánosságban elterjedve nincs, mint éppen Magyarországon. Magyarország minden városában hódolnak és hódolnak ma is a kártyajáték szendevélyének. A játékok egyik faja, a fáraó-játék Debrecenben is el volt terjedve s játszották azt évekkel előbb a Bikában, a volt Emkekávéházban és játszották a tulajdonomat képező Royal-kávéházban is. A rendőrség szigorú felhívására én e játékot üzletemben beszünttettem s ily célból helyet nem engedek a játékosoknak.”

Bizony Aradon is elérne egy pár ilyen *Hauer Berci*.

— **Megszűnt bányász-sztrájk.** *Resicáról* táviratozzák: Aninán ma megszűnt a bányász-sztrájk. A resicai munkások az egyes üzemeknél nagyobb alaptért követelnek. Ha a munkások nem engednek követeléseikből, elbocsátják őket. Az új bányatörvényvel elégedetlen bányászok holnap Resicán nagygyűlést tartanak.

— **Tolvaj községi őrök.** Makóról írják: Magyarbányhegyes csanádmezei község egy kertben tekepályákat tart fenn, amelyeket pinkapénz fizetéseért bocsát a játékosok rendelkezésére. A pinkapénzt egy községi pecséttel ellátott, hosszukás bádogperselyben tartják a község házában. Pár nappal ezelőtt *Andó Mihály* községi rendőr észrevette, hogy a persely pecsétjét levágták és oly furfangosan helyezték vissza, hogy a persely fedele szabadon jár. A megindított nyomozás kiderítette, hogy *Szabados Béla* községi őrök törte fel és dézsmálta meg a perselyt. Az őrök bevallotta bűnét. Az eljárás folyik ellene.

— **Elutasított felebbezés.** Az aradi építőiparosok szövetsége az iránt folyamodott a városi tanácshoz, hogy ezentúl a versenytárgyalási hirdetmények szövegébe vegye be a közszállítási szabályrendelet egyes pontjait. A tanács elutasította a kérelmet, mire az építőiparosok szövetsége felebbezéssel élt. A törvényhatósági bizottság mai közgyűlésén tárgyalta a felebbezést. *Reinhart Gyula, Reisinger Sándor* és *Löcs Rezső* gazdasági tanácsos hozzászólása után a közgyűlés szótöbbséggel helybenhagyta a tanács határozatát.

— **Börkiütések ellen a leghírnevesebb orvosok a páratlan összetételű, természetadta *Ferenc József*-keserűvizet alapos vértisztító hatása miatt már évtizedek óta kiváló gyógyeredményekkel rendelik. Naponként éhgyomorral fel pohárral iszunk. Bevásárlásnál úgy a fűszerüzletekben, mint a gyógyszertárakban kérjen határozottan *Ferenc József*-keserűvizet. 1631**

— **Nyáray Antal a központi kabaré vendége.** A Központi szálloda kabaréjában néhány napig mint vendég lép fel *Nyáray Antal*, országos híri kabaréművész, továbbá *Kovács Andor* színész. A műsor teljesen új.

— **Ujabb sok forrás gyógyerejét rádium kisugárzással magyarázzák.** Akár helyes e feltevés, akár nem, *Pöstyén gyógyvize és iszapja* kétségkívül továbbra is a leghatásosabb marad reuma és ischias ellen, mert a régóta híres gyógytényezőknél kívül a pöstyéni fürdők rádiumgazdagsága is páratlanul áll. 2062

— **Birtokcsere.** Aradon az elmúlt héten a következő birtokcsere történt: *Zselénszki Róbert* gróf eladja az aradi 186. sz. tjkvben felvett *Boros Béni-tér* 23. sz. házat 85000 koronáért báró *Noposa Eleknének*. — *Pápay Kálmán* eladja az aradi 1918. sz. tjkvben felvett *György-utca* 84. sz. házat 3600 koronáért *Szücs Gábor* és nejeének. — *Mossóty István* elad az aradi 7370. sz. tjkvben felvett háztelkekből 812 □-ölet 725 koronáért *Oláh István* és nejeének. — 312 □-let 725 koronáért *Tőke Gergely* és nejeének.

— **A Gambrinus éttermében mindennap mozgókép.** Ünnepe és vasárnap délelőtt, valamint minden csütörtökön este katonazene. *Június hó 12-én, szombaton este arany-tombola.* Tisztelettel *Kánya Géza*. 1567

— **Szeplők és májfoltok ellen használjon eredeti Kárpáti-féle Benzoe-tej-örömet és Benzoe-tej-szappant.** Kapható a készítőnél: *Kárpáti János* gyógyszerárán Arad, *Boros Béni-tér* 15. szám. 893

— **A leghévesebb ideg- és izomfájdalmak, ha még oly krónikus bajok következményei is, néhány heti pöstyéni iszap kúra után föltétlenül megszűnnek.** Kérjen prospektust: *Fürdőigazgatóságtól Pöstyén*. 2062

Pénzt

jelzálog, amortisatio és váltó
ledezetre földbirtokra és vá-
rosi bérházakra legelőnyö-
* * * sebben közvetít * *

Szücs F. Vilmos

Aradon, Karolina-utca 8.
sz. saját ház a fiók po-ta
* * * mellett. * * *

— XXXIX. cs. k. jótékonycélu államsorsjáték. Már f. hó 17-én tartják meg a polgári jótékony célokra rendezett 39-ik államsorsjáték húzását. A 18.399 nyeremény több mint egy fél-millió összegben, közöttük a 200000 koronás főnyeremény mind készpénzben fizettetnek ki. Sorsjegyek a 4 kor. dohánytőzsdékben váltóüzletekben stb. kaphatók.

— Francia likörök legbiztosabb készítésére, — házilag — a likör aroma 1 üveg 60 fillér Vojtek és Weisznál. 171

SARG-1616 60
KALODONT
FILLER LEGJOBB FOG-CRÉM
59x3

NYILTÉR.*

Özv. Molitörisz Gusztáv szül. Draschdiánszky Irma ugy a saját, mint alólírott gyermekei, számos rokonai és jóbarátai nevében is, fájdalomtól megtört szívvel jelenti, hogy szeretett férje, a legjobb apa, rokon és jóbarát

Molitörisz Gusztáv, máv. nyug. felügyelő,

folyó évi június hó 9-én, életének 72-ik, boldog házasságának 41-ik évében szív-szélhűtésben elhunyt.

A megboldogult hült tetemei folyó hó 10-én délután 5 órakor fognak Magyar-utca 7b. számú saját házából az ág. evang. hitvallás szertartásai szerint tartandó ima után a felső temetőben örök nyugalomra tétetni.

ÁLDÁS ÉS BÉKE EMLÉKÉRE!

Arad, 1909. június hó 9.

Zachariás Miklós és neje Draschdiánszky Laura, mint sógora és sógornője és gyermekeik: Tullia, Vilma, Gizel a, Mariska, Erzsike, gyermekei.

Certak Károly és fia első temetés-rendező intézete.
Arad, Szabadságter 20.

4 kiváló bőr- és lithiasmos gyógyforrás
SALVATOR
vese- és hólyagbajoknál, köszvényeknél, cukorbetegségnél és hurutos bántalmaknál különösen hatásos.
Természetes vasmentes savanyúvíz.
Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Salvo-Lipóci és Salvo-Lipóci Vállalatnál Budapest, V. Rudolfsplatz 8.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDES.

Hausse!

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, június 9

A gabonatőzsde határidő árfolyamai ma ismét rendkívül szilárdan zárultak.

Az emberek mintegy kérdőjel alakban tudakolják egymástól, hogy tulajdonképpen mi történt?

Tönkre ment a termés? A felelettel azonban adósak maradnak. Minthogy a cél nélküli áremelkedést megokolni nem is lehet.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, június 9.

Amerika 1/2-el kevesebb. Kínál, vételkedv gyenge. 5 ezer métermázsza változatlan áron.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Tengeri 1909. júliusra	7.36—7.37	7.37—7.38
Tengeri 1910. májusra	7.21—7.22	7.25—7.26
Buza 1909. októberre	13.76—13.77	13.90—13.91
Buza 1910. áprilisra	14.15—14.16	14.29—14.30
Rozsa októberre	10.67—10.69	10.81—10.82
Zab októberre	7.75—7.76	7.93—7.94

Zárul 5 órakor

Utótőzsde üzletellen

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Június 9. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felül súlyban — fillérip; közép páronként 400—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérip; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 145—146 fillérig; fiatal közép páronként 240—290 kilogrammig terjedő súlyban 145—147 fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 146—148 fillérig.

Sertéselészett: június hó 5. napján volt készlet 26950 darab, június 7. napján felhajtott 507 darab, június 7. napján elszállított 166 darab, június 8. napjára maradt készletben: 27.191 darab.

A hizott sertés üzlet irányzata élénkebb.

URÁNIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Műsor 1909. június 10-én, csütörtök:

1. Rejtély a kosárban. Bohózat. — 2. Büntény a hegyek között. Drama. — 3. Lénahajó készítése. Természet után. — 4. Német léghajó leszállása Franciaországban. Természet után. — 5. Az asszony hajta. Komikus. — 6. Farsangi menet. Természet után. — 7. Flattaló szer. Színezett bohózat. — 8. A vásott gyermek tettei. Bohózat.

9. A kártya-szenvedély.

Szomorújáték. Írta: Forestier Massouti. Játsszák: Facqminet ur, a Follies Bergere, Juliette Glarel kisasszony a Rejane színház művésze és a kis világhírű Rajmonde Dupré.

Előadások délután 3 órától kezdve.

Az előadásra bármikor be lehet menni.

Az előadások alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik. — Cukrászda.

Június 16. és 17-én, este 8 órakor:

Az Ur Jézus

3 felvonásban, 188 színesen vetített és 19 mozgókép-kép. Írta és felolvassa Hock János.

MEGLEPŐ SZERKEZÉSEK
TÖBBSZÖRÖZMÉNYEKA
APTAMÁSI
GYÓGYVIZ
zel gyomorfeszesség
bélbántalmaknál oala-
mint asthma, bronchiale,
köszvény és húgysavas
diathesis eseteiben.
KAPHATÓ: Nagy Farkas
és Fejér Gyula cégeknél
5841 Aradon.

Védőgy: „Horgony”
**A Liniment. Capsici comp.,
a Horgony-Pain-Expeller**
egy régiókat bizonyított hatású, mely már sok
éve óta legjobb fájdalomcsillapító szernek bizonyított
hatást fejt ki, szédül és megfázásoknál, bedőlé-
sekkel könnyen használva.
Figyelemre méltó. Számos Anesztetikusok miatt
biztonságos és hatékonyan legyünk és csak olyan tve-
get fogadjunk el, mely a „Horgony” védőgyógy-
szert a Richter gyógyszereszerrel ellátott dobozba van
csomagolva. Ára üvegekben K—50, K1.40 és K2.—
és gyógyszer minden gyógyszerárban kapható. —
Készítők: Török József gyógyszerésznél, Budapest.
Richter gyógyszerárán az „Arany oroszlán”.
Prágában, Elméletstrasse 5. sz.
Mindennapi szétvitel.

A következő ujdonságok érkeztek KERPEL IZSÓ

80,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Tábori: Bűnös nők, Földes: Hivatalnok urak, Nagy Irma: A szerelem színháza, Farkas Imre: Tűz évek, Blasco J.: Május virága, Aszlányi D.: Életünk és nemünk. Martimur: A nagy háború, Pemberton: Vezércsillag, K. J.: Lawn-Tennis, Friedländer: A művészetek, Károlyi gróf: Amerikai utam, Vince F.: Ahmed Raszim-Kux: A una corda, Lerrain J.: Helie a szoba, pincér, Schäffer: A hipnotizmus, Gárdonyi: Falusi verebek, Erdős Renée: Csodálatos mezőkön. Herczeg: A kivándorló Lovik: Vándormadár. Fodor: Napoleon. Sero Matilde: Az apáca. Marczali: Nagy képes világtörténet, — Pallas nagy Lexikona. Hoványi: Ofelsége és egyéb karcolatok. Thury: A sorompó és egyéb elbeszélések. Berneker: Tolsztoj élete. Chantepleure: Színtelt házasság. Szomaházy: Dr. Kaposi Márta. Maupassant: A Rondoli lányok. A Tellier ház. Herczeg: Szerelmesek. Marx Gazdasági tanai. Temetés. A kit nem hittak. Rousseau: Vallo-másaim. Szomaházy: Báró síklósi Loew.

Németben: Balsac: Ein Evastöchtelem, Söhnstaf: Reitersbriefe aus Oesterreich, Skov-conek: Die beiden Wildtauben, Seeliger E.: Auf Tod u. Leben, Michelson M.: Im Wagen des Bischofs, Georgewitsch Wladen: Golgotha. Bourget P.: Herz u. Handwerk, Heyse P.: Die Geburt des Venus, Schlicht Frhr: Officiere, Stratz: Die zwölfte Stunde, Stratz: Die armen Reichen, Tinayre M.: Die Rebellin, Lindau: Der Held des Tages, Orczy Baroness: Der Leuchter des Kaisers, Schaw: Die törichte Heirat, Die Hiermanns. Berger Henning: Aus dem Tagebuch eines Einsamen. Felicitas Rose: Heideschulmeister, Uwe Karsten. Zobelitz: Bretter die die Welt bedeuten. Egidy Emi: Im Moderschlosschen.

Kölcsöndíj havi 1 kor. 20 fill, vagy ke-
tenként fizetve 8 fillér.

A könyvek ulak es tiszták!

Vidéki bérlet

is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek!

Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill.

vagy fizetankint 14 fill.

Jacobe: Jánoska, Szóhner: Huszonnégy szál fehér rózsza. Szirmai: Táncoz huszárok. Fráter: Templomban. Baumann: Tiz koplé. Hertzka: Anonymus, Villamos kalauz, A maflasarkon. Fall: Az elvált asszony. Curtis: Sorrentói emlék. Heidberg: Álom. Haller: Im Siegesflug. Bodrogi: Károg a holló a jegenyén. Sang u. Klang I—I V. Zerkovitz: Holdvilág-nóta. Puccini: Manon, Szirmai: Háromtól hatig, Férjek vonata, Szerelmes utcák, D'Albert: Tifland, Jacobi: Van de ninc.

Egyes könyvek és egész
könyvtárak vétele; könyv-
tárak kiegészítése és
berendezése.

KERPEL IZSÓ,

931

könyv-, zenemű és papír
kereskedése Aradon.

Telefon 885. sz.

Magyar ember csak magyar ásványvizet igyék

Magyar ásványviz

forgalmi és kiviteli részvénytársaság
Budapest, V., Báthory-utca 5. szám.

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Borszéki Boldizsár, idült gyomorbaj ellen
Borszéki főkút, az ásványvizek királya kőszvény ellen
Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen
Bodoki Matild, alkális savanyúvíz

Baross, vesebaj ellen
Borhegyi, húgyhajtó
Bohóti, üdítő víz
Előpataki, sárgaság ellen
Felsőrákosi Mária, légcsőhurut ellen
Hargitai, üdítő ital

Mergász, étvágygerjesztő
Kásonfőkút (Salutaris) jó, lithium tartalma
Rápáti, égvényes ásványvíz
Szekely-Selters, idült gyomorbajok ellen
Sztejkai, cukorbetegség ellen

Kérdezze meg az orvosát és megtudja, hogy a

természetes ásványvíz

gyógyhatása és kellemes íze össze nem hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel

5967

Magyar ásványvizeinkkel a külföld majdnem összes gyógyvizei pótolhatók.

Főraktár Aradon: Barta Dezső urnál.

Magyar forrás. Húgyhajtó és Húgysavoldó Magyar forrás.

Szultán-forrás.

Nagyon kellemes, tiszta ízű, szénsavban gazdag, dus Lithion és bór-tartalmu ásványvíz.

Gyógyító és üdítő ital.

Dus Lithion-tartalma következtében sikerrel alkalmazható cukor-, csúszos-bajok, vese-, húgykő- és hólyagbajok esetében, továbbá a légző- és emésztő-szervek hurutos bajainak gyógyítására. 1726

SZULTÁN Lithion-gyógyforrás-vállalat

Kütközétség és központiroda: EPERJES. Igazgatóság: BUDAPEST, IV., Ferenéz József-rakpart 22 — Kapható már külföldön is a következő városokban: Brüsszelben, Páris, London, Newyork, Ostendében.

Telefon Eperjesen: 74. Telefon Budapesten: 111-93.

Kapható mindenütt.

Junius-lén

életbe lép az új bortörvény!

Bornyilvántartási

könyvek

füzetek és nyomtatványok jutányos árban kaphatók

Pichler Sándor

papíros, írószer és üzleti könyv raktárában

Arad, Szabadság-tér 1.

Telefon 308. sz. 847

Hair regenerator

Ártalmatlan készítmény, mely az ősz hajnak eredeti színét adja vissza. Nem festék, hanem a gyökerekre ható készítmény, melytől a haj puha selyem fényű és ugyanolyan színű lesz, a minő az eredetileg volt. Korpaképződés megszűnik, ugyancsak a haj hullása is, nem pizkol.

Ára 2 korona. 351

Földes Kelemen

gyógyszerésznél.

Értesítés.

Van szerencsém a tisztelt közönséget értesíteni, hogy Arad, József főherceg-úton az ev. templommal szemben dusan felszerelt

fiók sarkóraktárt

nyitottam, ahol is mindennemű granit, syenit, labrador és márvány sarkókban

legnagyobb választékot tartok raktáron.

Kitűnő tisztelettel

Menrath József,

Főüzlet: Boros Béni-tér 4. kőfaragó mester.

1847

Egy pénzbeszedő

irodaszolga

kerestetik.

Csekély óvadékkal rendelkezők előnyben részesülnek.

Diamant Jenő

épület- és díszmű-bádogos.

1926

Műhelye és

kész áru raktára: Ká-zinczy-utca 1. (Falgári fujskolával szemben.)

Kitűnő hatású szerek molyok

kiirtására.

AMIZIA.

Egy boríték 20 fillér.

Moly tableta.

1 csomag 10 fillér.

Kapható egyedül

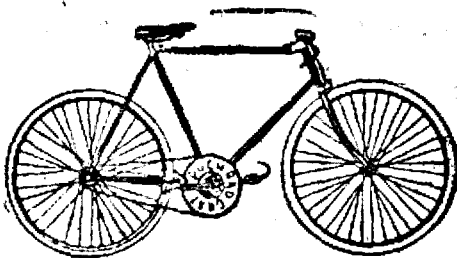
Rozsnyay Máttyás

gyógyszertárban

371

Arad, Szabadság-tér.

Kerékpárosok figyelmébe!



Megérkeztek az 1909. modeliu „PUCH” és „Premier-Helikai” kerékpárok és moterek, egyedüli képviselő a két elsőrendű gyártmányokból, és a világhírű „Pfaff” varrógépek-ből, gyári árban, kedvező fizetési feltételek mellett.

Dus választék „REITHOFFER”, „EXELSIOR”, „KINGSTON” gummikból, Scharlach acetylen-lámpákból. 1202

Hammer Vilmos, villanyműszerész

Arad, Szabadság-tér 7. — Telefon sz. 96.

Arad legrégibb kerékpár és varrógép raktára és nagy szakaszerű javító műhelye.



Kramarovich József

börönd- és bórdíszműáru üzlet
ARAD, SZABADSÁG-TÉR 3. SZ.

Saját készítményű bőröndök mindenféle kivitelben, úgy kicsinybeni és nagyban eladás. Női kiegészítők a legfinomabbtól a legolcsóbbig, továbbá pénz, dohány, belsőtárcák, iskolatáskák, dúsz választékban. Javításokat juttatunk árán eszközölöm. 1814



APRO HIRDETÉSEK.

Zálogházból

gyémánt és brillians fülbevalók és gyűrűk, aranyláncok, mindenféle ékszereket ezüstműveket ki-váltak és vesznek. Farkas Streicher Arad, Tökölly-tér 1. 1771

Elsőrendű szántó,

25 hold a város mellett, a simándi vámház közelében haszonbérbe ki-adó. Bővebbet a tulajdonosnál, Gyenge Ferencnél Varjassy J.-u. 18. Városi és megyei telefon sz. 624. Ugyanitt 500-600 holdas földbérlet kerestetik 6-12 évre. 2312

A belváros közelében

földszintes modern ház meg-vételre kerestetik. Ajánlatokat „Házvétel” címen a kiadóhivatal továbbítja.

Földszintes lakást

keresek november 1-ére, mely 5 szobából álljon és modern legyen. Magányos ház a belvárosban kerttel, vagy udvarral előnyben részesül. Ajánlatok vagy telefon értesítések „Lakás” címen a lap kiadóhivatalába küldendők.

Fodrász-terem

teljes, modern berendezéssel és felszereléssel, jóforgalmu helyen, Aradon bérbe adatik. Felvilágosítás Burza testvérek vaskereskedésében. 2345

Egy istálló

6 ló részére nagy udvarral és kocsis lakással július 1-re kiadó. Bővebbet söraktár, Forrai-utca. 2344

Vendéglő-üzlet

Aradon, előkelő helyen, új berendezéssel, elköltözés miatt előnyös feltételek mellett átvehető. Tudakozódhatni Burza testvérek vaskereskedésében, Boros Béni-tér és Karolina-utca sarkán. 2346

Mandl Károly

szita és rosta készítő Vörösmarthy-utca 8. (színházzal szemben) 2210

Eladó házak

a Kápolna-utca 10. és 11. sz. házak eladó. Bővebbet ugyanott. 2129

Művelt asszony

könnyű állást keres szabad lakás ellenében. Cím a kiadóban. 2339

Kékkövet

versenyáron alul szállít Kovács Soma és Társa c-g Arad. 241

Butorozott szoba

különbejárattal Forrai-utca 3. sz. alatt kiadó. 2347

Egy pár törpe papagály

elutazás miatt eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2298

Egy sütőde

minden órában örök áron eladó, esetleg bérbeadandó. Merffy József, Gyár-utca 16. 2303

Az Ilyói béruradalomnál

(Aradmegye) 10-12 drb. tisztavérű berni tehén részben borjuval, részben azok nélkül, és 1 drb. 1½ éves berni tenyészbika eladó. 2316

Perfekt könyvelő

magyar-német levelező, bizalmi állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 2294

Szőllő, 2 hold, új kólnával

pincével, ideai természettel Galsán előnyös feltételek mellett eladó. Ugyanott 180 hectoliter új és óbor is. Bővebbet Eich József kereskedőnél, Ó Szt.-Anna. 2307

Szőllő

fagymentes, 4 és ½ hold Magyaradon (Vadászhegyen) legjobb karban természettel, teljes felszereléssel és nagy urilakással előnyös feltételek mellett eladó. — Bővebbet Zimmermann Antal vaskereskedő Újszentanna. 2306

Eladó ház.

A Petőfi-utcában egy nagy telekkel bíró emeletes bérház szabad kézből eladó. — Cím a kiadóban. 2266

Eladó!

Építési anyag: u. m. fa 12 mtr. hosszú, deszkák, vasablakok, utcai fa álló kerítés, jutányos árban eladók az aradi Waggongyár műhelyeinek bontásából. Az anyag tekintve hosszú méreteire, igen alkalmas gazdasági építkezésekhez. Bővebbet a helyszínen. 2334

Sürgösen eladó magánlak

6 szoba, fürdőszoba, nagy kert. Tökölly Imre-utca (Halász-utca) 45 sz. 2292

Hivatalnokok

kik biztosítási üzletszerzéssel foglalkozni óhajtanak, állandó mellékeresetre tehetnek szert. Írásbeli ajánlatok Arad posta fiók 26. sz. alá küldendők. 2335

Eladó

vendéglői kerti székek, asztalok, hűtő pultok, tekebábok és golyók teljesen jó állapotban. Tudakozódhatni Ferenc-tér 6 sz. a Sütő István „János Vitéz” vendéglősnél. 2330

Lampion, confetti,

világposta levelezőlap legolcsóbban beszerezhető Ingusz I. és fia könyvkereskedésében Arad, főúti Andrassy-tér 16. fióküzlet Weitzer János-utca. Városi és megyei telefon 517. 173

Fényképészeti cikkek.

Bármily gyártmányú fényképező gépeket előnyös részletfizetésre. Fényképészeti lencsék bármely minőségben, s az összes fényképészeti kellékek és újdonságok rendkívüli előnyárban. Bloch H. papírkereskedése és könyvnyomdája. Fényképészeti cikkek gyári rak-tára. Telefon 126. sz. 600 oldalas árjegyzék kívánára ingyen. Vidéki rendelésekhez részletes használati utasítás és újdonságok ismertetése lesz mellékelve. 1215

Nyaraló

Magyaradon a nagyuri hegyen egy három szobás butorozott kényelmes lakás nyaralónak kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 2350

Jó külsejű fiút

tanulónak azonnali nagyobb fizetéssel felvesszünk Rosenblüh H. és Társa divatüzlet. 2349

Vécsey-utca 12. számú

földszintes ház eladó. Értekezhetni ugyanott a tulajdonosnál. 2353

Egy külön bejárattal

csinosan butorozott szoba kiadó. Orczy-utca 25. 2352

Szatócsüzet

berendezés különféle állványok, címtáblák jutányosan eladó. Fárber Lajos és testvére Arad. 2351

Egy vendéglő helyiség

jogokkal együtt, betegség miatt kiadó. Bercsenyi Miklós-utca 32. 1551

Választó-utca 60. sz. alatt

(Maros felől jobb kézre) egy üres telek 1000 m² területtel olcsón eladó. Bővebbet Lahner György-u. 8. sz. 1767

Három szobás

lakást keresek június 15-ére vagy 1-ére, lehetőleg fürdőszobával, a belváros közelében. Ajánlatokat e lap kiadóhivatalába kérek. 1934

A gyervári hadjárat

írta: Szomaházy István. A dr. Kaposi Márta című regény befejező része. Bolti ára 3 kor. Kapható: Ingusz I. és fia könyvkereskedésében és modern kölcsönkönyvtárban Arad fő-úti Andrassy-tér 16. fióküzlet Weitzer János u. 262



Uj női- és férfi szabó műterem.

KATONA LÁSZLÓ

Arad, Szabadság-tér 1. sz. a.

Van szerencsém a n. é. városi és vidéki nagyközönség b. figyelmét felhívni ujonnan megnyit

női és férfi szabó műtermemre,

hol minden e szakmába vágó munkát legizlésebben s legelőnyösebb ár mellett elvállalok.

Szíves pártfogásért esedezik
Katona László,
női és férfi szabó, Szabadság-tér 1. szám alatt. 2023



Nagymennyiségű

pléh-pánt

és maculatura

jutányos áron eladó.

Figyelem!

Hol lehet jól, olcsón izletes kóser ételeket élvezni?

1893

Egyedül s kizárólag csak

Hunyadi-utca 1. szám alatt,

hol minden időben friss és jó ételek és italok állnak a nagyközönség rendelkezésére. — Ugyanott méltányos áron minden időre abbonement házhoz és házon kívülre elfogadtatnak.

Kristály tisztaság!

Zóna reggeli 20 fillér.

Figyelmes kiszolgálás!

Szíves pártfogásért esedezik **Immerdauér Lipót,** vendéglő tulajdonos.

FISCHER SIMON Nagyáruháza

olcsó tavaszi árjegyzéke.

Arad, Szabadság-tér 12. szám.



Divatos kemény ka-
lap frt. 2.25, frt. 3. | Divatos puha strapa-
kalap frt. 1.50, frt. 1.75. | Finom színes és fekete
kalap frt. 1.90, frt. 2.50 | Sportkalap, vízmentes
frt. 1.80, frt. 2.25. | Legújabb fiúkalapok minden szín-
ben s formában frt. —.90, 1.25, 1.50. | Elegáns nyulszőrkalapok színe
és fekete ujdons. frt. 2.50, 3.—

Figyelem!

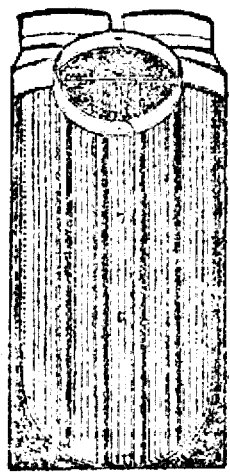
Ertesítés!

Ertesítem a t. vevőközönséget, hogy a cé-
günknek sikerült készpénzért nagyobb partivé-
telek férfi fehérnemű, férfi és női esőernyők,
zsebkendők, és nagy mennyiségű férfi és női
harisnyákat beszerezni, miáltal a t. közönség
most a czégnél a szükségletét rendkívül olcsó
árban beszerezheti.

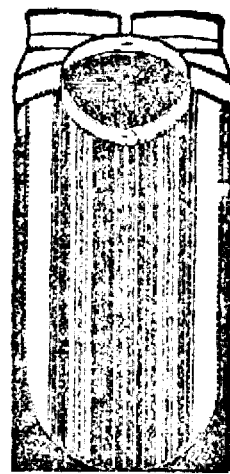
Vidéki megrendelések pontosan lesznek
cszközölve.



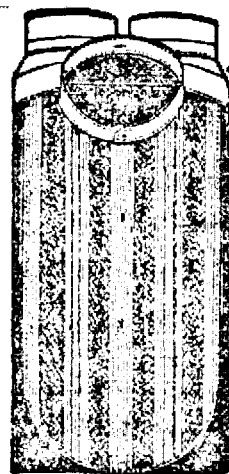
Férfi ing színes
mellű frt. 1.35.



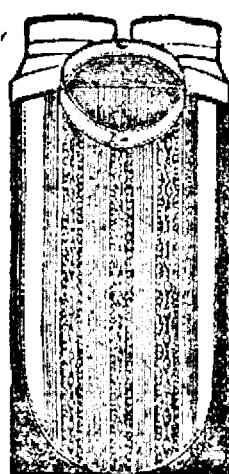
Puha fehér férfi
ing madapolanrek-
lam ár frt. 1.45.



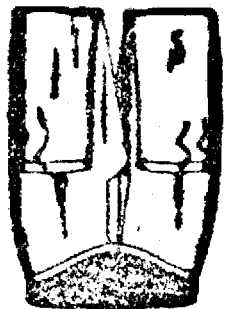
Férfi chiffon ing
kemény mellű
frt. 1.25, frt. 1.45.



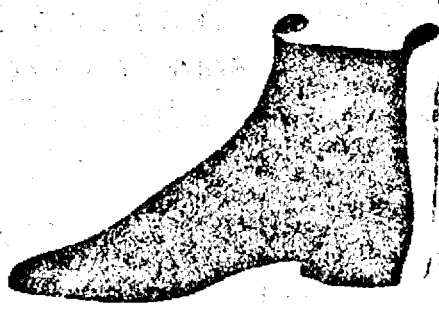
Finom angol Sep-
hier férfiing ujdons-
ság, rekl ár f. 1.75



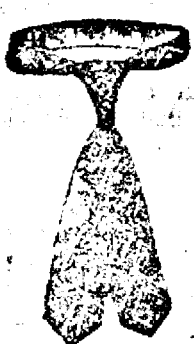
Francia batisating
cégenek különle-
gessége frt. 1.95.



Francia Kopper al-
sodrág hímzéssel
rekl ár 98 kr. 1.25



Finom helybeli készítményű férfi-
cipő Box vagy Chewreux frt. 5.90
és frt. 6.50.



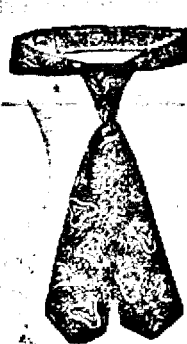
Fin selyemnyakkén-
dő reklám ár .5 kr



Selyem nyakkendő
ujdons. 35 kr., 39 kr.



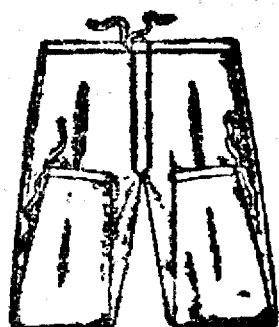
Finom selyem magankőte
nyakkendő 39, 45 és 50 kr



Ujdonságok tiszta selyem
nyakkendők selyem bő-
léssel 50 kr.



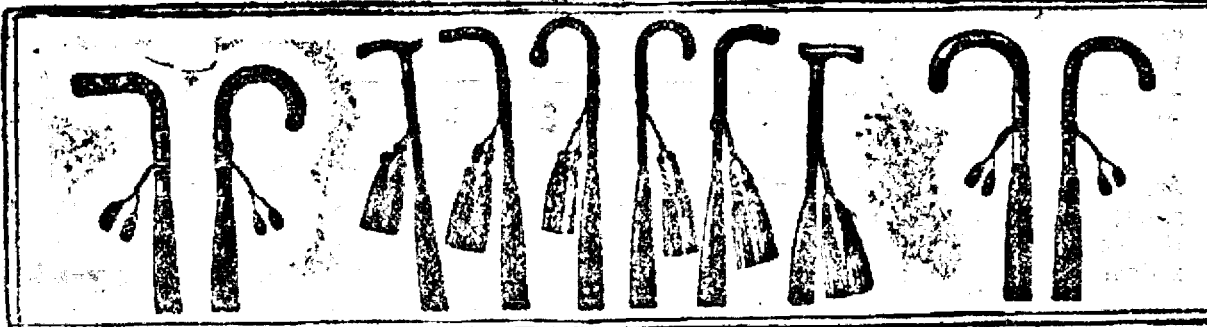
Különlegességek egész ne-
hez Broknt selyem nyak-
kendőkben, 75 kr.



Lábravaló bőrcsés va-
asznal reklám ár 85
és 95 kr.



Finom helybeli készítményű férfi
Box fűzős cipő frt. 5.95, Chewre
bőrből 6.75 és frt. 7.75.



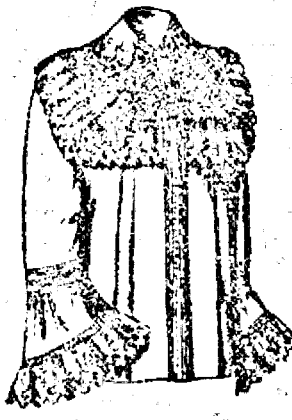
Kitűnő strapa erayo
reklam ár frt. 1.25
és frt. 1.85.

Kitűnő női és férfi strapa ernyő frt. 1.39.
Finom selyem férfi és női ernyő csak cé-
genél kapható! Frt. 1.75.

Ujdonság! Boternyő
frt. 1.95, Boternyő bő-
rtekkel frt. 2.45.



Finom madapolan női ingek és
sodrágok nagy választékban 95
és frt. 1.25, frt. 1.75.



Női hálókabát nagy vá-
lasztékban
frt. 1.50, 1.75 1.90.



Figyelem! Női és férfi harisnyákban rendkívül nagy **Partivétel** folytán valóban
bámulatos **olcsó árak**! Ne mulassza el senki ezen jó alkalmat kihasználni!